

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA**

AUDITO ATASKAITA

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 METŲ KONSOLIDUOTŲJŲ
FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO, SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO
VYKDYMO ATASKAITŲ RINKINIO IR TURTO NAUDOJIMO
VERTINIMAS**

2022 m. liepos 15 d. Nr. K14-6

Su audito ataskaita galima susipažinti
Biržų rajono savivaldybės interneto puslapyje adresu www.birzai.lt

Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba yra subjektas, prižiūrintis, ar teisėtai, efektyviai, ekonomiškai ir rezultatyviai valdomas ir naudojamas Biržų rajono savivaldybės turtas ir patikėjimo teise valdomas valstybės turtas, kaip vykdomas Savivaldybės biudžetas ir naudojami kiti piniginiai ištekliai. Tarnybos veikla grindžiama nepriklausomumo, teisėtumo, viešumo, objektyvumo ir profesionalumo principais.

Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, siekia didinti viešojo sektoriaus efektyvumą ir jo kuriamą naudą visuomenei. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu savivaldybės kontrolės ir audito tarnybai nustatyta pareiga teikti savivaldybės tarybai išvadą dėl pateikto tvirtinti savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto ir turto naudojimo. Pagal Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo, Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo nuostatas, savivaldybių konsoliduotųjų ataskaitų rinkinių auditą atlieka savivaldybių kontrolės ir audito tarnybos.

Auditas atliktas vykdant
Biržų rajono savivaldybės kontrolieriaus
2021 m. rugsėjo 24 d. pavedimą Nr. K7-7

Auditą atliko: savivaldybės kontrolierė Žaneta Eriksonienė
vyriausioji patarėja Stasė Čėponienė

Auditas pradėtas 2021-09-24, baigtas 2022-07-15

Audito ataskaita pateikta: Biržų rajono savivaldybės tarybai, Biržų rajono savivaldybės merui, Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI.....	4
SANTRAUKA.....	5
Rekomendacijos.....	7
IŽANGA.....	8
AUDITO REZULTATAI.....	12
1. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS.....	12
1.1 Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų.....	12
Vis dar neapskaityti visi vietinės reikšmės keliai ir gatvės.....	12
Netiksli Nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaita.....	13
Netiksli ilgalaikio finansinio turto apskaita.....	13
Ne visas biologinis turtas įteisintas ir užregistruotas.....	14
Netiksli programos apskaita.....	15
Ne visi užbaigti objektai iškelti iš turto grupės Nebaigta statyba.....	16
Ne visi VSS teisingai apskaičiavo ir užregistravo atidėjinius.....	18
Ilgalaikio turto apskaitoje nustatyti neatitikimai.....	19
Aiškinamajame rašte netikslūs duomenys apie turtą, gautą naudotis panaudos teise.....	19
1.2. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys yra teisingi.....	20
2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS.....	20
2.1 Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai	20
2.2 Biudžeto pajamų plano vykdymas.....	22
Savivaldybės biudžeto rezultatas teigiamas.....	23
Savivaldybės biudžeto išlaidos.....	23
Savivaldybės įsiskolinimas metų pabaigoje padidėjo.....	25
Ilgalaikiai įsipareigojimai.....	26
3. SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS.....	27
Savivaldybės įstaigose dokumentai darbo santykių srityje informinami netiksliai.....	27
Apskaičiuojant darbo užmokestį nustatyti neatitikimai.....	28
Nustatyta atvejų, kai įstaigose nesutvarkyti turto valdymo dokumentai.....	29
Vis dar neužtikrinamas tinkamas metinės inventORIZACIJOS vykdymas ir informinimas.....	30
Nustatytos klaidos vykdant viešuosius pirkimus.....	30
Vis dar neperduoti vandentiekio, nuotekų ir paviršinių nuotekų tinklai.....	31
Vis dar didelė dalis vietinės reikšmės keliams (gatvėms) nėra atlikti kadastriniai matavimai ir teisiškai įregistruoti.....	31
4. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA.....	31
5. PASIEKTA PAŽANGA, ŠALINANT NUSTATYTAS NEATITIKTIS IR ĮGYVENDINANT REKOMENDACIJAS.....	32
REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS.....	33
PRIEDAI.....	34

PAGRINDINIAI FAKTAI

91,4 mln. Eur

- yra savivaldybės turto

8,9 mln. Eur

- yra savivaldybės įsipareigojimų

35,9 mln. Eur

- yra savivaldybės biudžeto pajamų

38,6 mln. Eur

- yra savivaldybės biudžeto išlaidų

28

VSS duomenys konsoliduoti KFAR

31

VSS duomenys konsoliduoti BVAR

nuo 2016 m. nustatome reikšmingų
finansinių ataskaitų rinkinio duomenų iškraipymų

nuo 2016 m. biudžeto vykdymo ataskaitos
visais reikšmingais atvejais teisingos

SANTRAUKA

Audito tikslas ir apimtis

Vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo¹, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo², Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo³ nuostatas, Biržų rajono savivaldybės Kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Kontrolės ir audito tarnyba) atliko Biržų rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) 2021 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio⁴ – savivaldybės biudžetinių įstaigų, savivaldybės išteklių fondų ir kitų savivaldybės kontroliuojamų viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinio, parengto kaip vieno viešojo sektoriaus subjekto finansinio ataskaitų rinkinio; savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio, kuriame pateikiami savivaldybės biudžeto vykdymo duomenys; Savivaldybės biudžeto ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumo auditą.

Auditas atliktas pagal Tarptautinius audito standartus⁵ ir Tarptautinės aukščiausiuojo audito institucijų standartus⁶.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ir finansinių ataskaitų rinkinių duomenų pareiškia audito išvadoje. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 1 priede „Audito apimtis ir metodai“ (ataskaitos 35-37 psl.).

Pagrindiniai audito rezultatai

SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINYS

1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka duomenis iš kurių sudarytas, išskyrus tai, kad Savivaldybės administracijoje ir kituose reikšminguose viešojo sektoriaus subjektuose nustatė reikšmingus duomenų iškraipymus ir sumas, kurių teisingumo negalėjome patvirtinti.

Stebime pažangą apskaitant savivaldybės turtą, tačiau reikšminga duomenų dalis apie jį vis dar nepatikima. 2021 metais buvo patikslinti duomenys apie turtą, tačiau dėl subjektų apskaitoje likusių neištaisytų ankstesnių auditų metu nustatytų iškraipymų, Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys dar neparodo teisingos Savivaldybei priklausančio turto, finansavimo sumų ir grynojo turto vertės (ataskaitos 12-20 psl.):

- vis dar neapskaityti visi vietinės reikšmės keliai ir gatvės;
- netiksli nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaita;

¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais); 27 str. 1 d., 10 d.

² Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 30 str. 1 d.

³ Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais) 37 str. 1, 3 d.

⁴ Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 26 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais); 2 str. 17d.

⁵ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁶ Finansinio audito (1000-1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>).

- ne visas biologinis turtas įteisintas ir užregistruotas;
- netiksli programos apskaita;
- ne visi užbaigti objektai išskelti iš turto grupės „Nebaigta statyba“;
- ne visi VSS teisingai apskaičiavo ir užregistravo atidėjinius;
- ilgalaikio turto apskaitoje nustatyti neatitikimai;
- aiškinamajame rašte netikslūs duomenys apie turtą, gautą naudotis panaudos teise.

2. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys yra teisingi

2021 metų Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys visais reikšmingais atžvilgiais parengtas pagal teisės aktų reikalavimus ir atitinka duomenis, iš kurių jis sudarytas.

SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Savivaldybės biudžeto 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitos 1-sav. duomenimis, lėšų likutis sudarė 2169,7 tūkst. Eur. Pagrindinės biudžeto sąskaitos likutis – 1814,5 tūkst. Eur, ES lėšų sąskaitos likutis – 46,3 tūkst. Eur, aplinkos apsaugos programos sąskaitoje lėšų likutis – 87,6 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžetinių įstaigų sąskaitose likusios nepanaudotos Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos iš valstybės biudžeto 221,3 tūkst. Eur, kurios įtrauktos į apyvartinių lėšų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

2021 metų Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas tikslintas septyniuose Savivaldybės tarybos posėdžiuose, pajamos padidintos 3 560,9 tūkst. Eur ir sudarė 35 871,9 tūkst. Eur. Tai atitinka Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 1-sav.) patikslinto biudžeto pajamų plano duomenis.

Savivaldybės 2021 metų pradžioje biudžete buvo patvirtinta 34 749,0 tūkst. Eur asignavimų, iš jų paskirstyta savivaldybės biudžeto metų pradžios lėšų likučiai 1688,1 tūkst. Eur. Po patikslinimų Savivaldybės biudžeto išlaidų planas sudarė 38 623,2 tūkst. Eur.

Didžioji Savivaldybės biudžeto asignavimų dalis skiriama Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programai – 31,68 proc. visų asignavimų.

Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai 2021 metais išaugo 148,5 tūkst. Eur. Metų pradžioje Savivaldybės skolinių įsipareigojimų likutis sudarė 4 194,2 tūkst. Eur, pabaigoje – 4 342,7 tūkst. Eur. Ilgalaikių paskolų projektams vykdyti gauta 1062,8 tūkst. Eur, grąžinta ilgalaikių paskolų 525,7 tūkst. Eur, trumpalaikių paskolų – 400,0 tūkst. Eur.

SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

Vertinant Savivaldybės turto ir lėšų naudojimo teisėtumą, nustatėme, kad kai kuriose srityse nepakankama vidaus kontrolė, įskaitant finansų kontrolę, kuri turi užtikrinti, kad įstaigų veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Savivaldybės lėšos ir turtas ne visais atvejais 2021 metais buvo valdomi, naudojami ir disponuojami vadovaujantis teisės aktų reikalavimais:

- savivaldybės įstaigose dokumentai darbo santykių srityje įforminami netiksliai;
- apskaičiuojant darbo užmokestį nustatyti neatitikimai;
- įstaigose nesutvarkyti turto valdymo dokumentai;

- vis dar neužtikrinamas tinkamas metinės inventORIZACIJOS vykdymas ir įforminimas;
- nustatytos klaidos vykdant viešuosius pirkimus;
- vis dar neperduoti vandentiekio, nuotekų ir paviršinių nuotekų tinklai;
- vis dar didelė dalis vietinės reikšmės keliams (gatvėms) nėra atlikti kadastriniai matavimai ir teisiškai įregistruoti.

REKOMENDACIJOS

Savivaldybės administracijos direktoriui:

1. Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad būtų teisingai apskaityti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės keliai ir gatvės (ataskaitos 2 p.).
2. Patikslinti Biržų rajono savivaldybės finansinio turto apskaitos tvarkos aprašą (ataskaitos 4 p.).
3. Apskaitoje teisingai registruoti Kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus ir asocijuotųjų subjektų finansavimo sąnaudas ir pajamas (ataskaitos 5 p.).
4. Kontroliuoti, kad būtų laiku parengti dokumentai rekonstravimo ir statybos darbų užbaigimui, užtikrinti, kad ilgalaikis turtas iš nebaigtos statybos būtų iškeltas laiku (ataskaitos 10-12 p.).
5. Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės mokėtinos sumos nedidėtų (ataskaitos 28-29 p.).

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (ataskaitos 33 psl.).

IŽANGA

Vadovaudamiesi teisės aktais atlikome 2021 metų Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto vykdymo ir turto naudojimo vertinimo auditą.

Audito tikslas įvertinti:

- Biržų rajono savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- Biržų rajono savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse.

Audito subjektas – Biržų rajono savivaldybė.

Audituojamas laikotarpis – 2021 metai.

Audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė dėl Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenų pareiškiamą audito išvadoje.

Savivaldybės tarybos kompetencija

Savivaldybės taryba tvirtina, o esant reikalui tikslina, Savivaldybės biudžetą, tvirtina Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinius, priima sprendimus dėl disponavimo Savivaldybei nuosavybės teise priklausančiu ir valstybės perduotu turtu, nustato šio Savivaldybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo tvarką⁷.

Savivaldybės administracijos kompetencija

Savivaldybės administracija, remdamasi įstatymais, Seimo patvirtintais savivaldybių biudžetų finansiniais rodikliais, Vyriausybės patvirtintomis biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, valstybinės statistikos duomenimis, patvirtintais Savivaldybės strateginio planavimo dokumentais, taip pat Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų programomis ir jų sąmatų projektais, parengia Savivaldybės biudžeto projektą ir teikia Savivaldybės tarybai tvirtinti⁸; organizuoja Savivaldybės biudžeto kasos operacijų vykdymą⁹; įstatymų nustatyta tvarka organizuoja Savivaldybės biudžeto pajamų, išlaidų ir kitų piniginių išteklių buhalterinės apskaitos tvarkymą, organizuoja ir kontroliuoja Savivaldybės turto valdymą ir naudojimą¹⁰; rengia Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį ir ne vėliau kaip iki kitų metų gegužės 31 dienos Savivaldybės metinį konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį pateikia Kontrolės ir audito tarnybai¹¹. Savivaldybės administracijos direktorius Savivaldybės tarybos nustatyta tvarka administruoja Savivaldybės biudžeto asignavimus ir kitus piniginius išteklius, organizuoja Savivaldybės biudžeto vykdymą ir atsako už Savivaldybės ūkinę ir finansinę veiklą, administruoja Savivaldybės turtą¹².

Konsoliduojami subjektai

Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys (toliau – Savivaldybės KFAR) – Savivaldybės biudžetinių įstaigų, Savivaldybės viešųjų įstaigų ir Savivaldybės išdo finansinių

⁷ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 16 str. 2 d. 15, 17, 26, 27 p.

⁸ Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-11-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 26 str. 1, 2 d., 35 str. 4 d.

⁹ LR Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-11-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 27 str. 4 d.

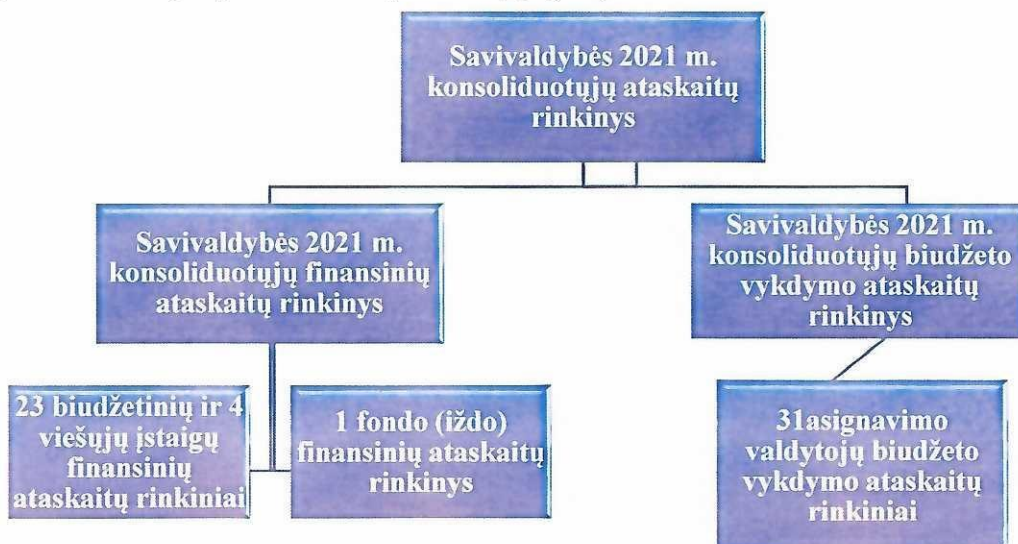
¹⁰ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 30 str. 2 d. 3 p.

¹¹ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 23 str. 5 d., 32 str. 4 d.

¹² Vietos savivaldos įstatymas 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 29 str. 8 d. 5 p.

ataskaitų rinkiniai, sujungti viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų nustatyta tvarka ir teikiami kaip vienas viešojo sektoriaus subjekto finansinių ataskaitų rinkinys¹³. Visi viešojo sektoriaus subjektai buhalterinę apskaitą turi tvarkyti pagal viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartus (toliau – VSAFAS). Jų finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinėje sistemoje (toliau – VSAKIS). II lygio Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas konsolidavus III lygio viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS) finansines ataskaitas. Visi 2021 m. konsolidavimo procese dalyvaujantys VSS nurodyti finansų ministro įsakymu¹⁴ patvirtintoje konsolidavimo schemeje. Vadovaujantis ja, į 2021 metų Savivaldybės KFAR įtrauktos 28 Savivaldybės kontroliuojamų VSS finansinės ataskaitos, iš jų 23 biudžetinės įstaigos, 4 viešosios įstaigos ir Savivaldybės išdas (1 pav.). Taip pat rinkinyje atvaizduotas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis šių bendrovių nuosavas kapitalas: 1 savivaldybės įmonė, kurioje viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina įmonės savininko teises ir pareigas; 5 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės; 1 asocijuotasis subjektas; 1 kitas subjektas.

Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį rengia Savivaldybės administracija, remdamasi Savivaldybės biudžeto apskaitos duomenimis – į Savivaldybės biudžetą gautų pajamų ir Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojų pateiktais biudžeto vykdymo ataskaitų rinkiniais¹⁵. 2021 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys sudarytas iš 31 asignavimų valdytojų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių (1 pav.).

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės administracijos duomenis

1 pav. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkiniai

Savivaldybės biudžeto paskirtis

Savivaldybės biudžetas – savarankiškas, Savivaldybės tarybos patvirtintas Savivaldybės biudžeto pajamų ir asignavimų planas biudžetiniams metams. Savivaldybių biudžetų lėšos gali būti naudojamos tik savivaldybių funkcijoms: savivaldybių tarybų ar jų vykdomųjų institucijų patvirtintiems savivaldybių planavimo dokumentams įgyvendinti, biudžetinėms įstaigoms išlaikyti ir

¹³ Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007-06-26 Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais), 2 str. 31 d.

¹⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2021 m. gruodžio 13 d. įsakymas Nr. 1K-387 „Dėl 2021 metų konsolidavimo kalendoriaus patvirtinimo“.

¹⁵ LR Biudžeto sandaros įstatymas, 1990-11-30 Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais), 35 str. 4 d.

viešųjų paslaugų teikimui organizuoti. Lėšos valstybinėms (valstybės perduotoms savivaldybėms) funkcijoms atlikti skiriamos iš valstybės biudžeto arba valstybės piniginių fondų ir pervedamos savivaldybėms kaip specialioji tikslinė dotacija¹⁶.

Vertinome 2021 m. Savivaldybės biudžeto lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtum. Remdamiesi rizikos analize ir įvertinę veiksnius, turinčius įtakos tam tikroms biudžeto vykdymo ir apskaitos sritims, atlikome audito procedūras. Vertindami, kaip laikomasi teisės aktų ir kitų dokumentų reikalavimų, atsižvelgėme į šių reikalavimų nesilaikymo priežastis ir įvertinome galimas teisės aktų nesilaikymo pasekmes. Teisės aktų, kurių nuostatų laikymasis buvo vertintas audito metu, sąrašas pateiktas 4 priede.

Savivaldybės biudžetas buvo vykdomas vadovaujantis 2021 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu¹⁷ ir Savivaldybės tarybos sprendimais.¹⁸

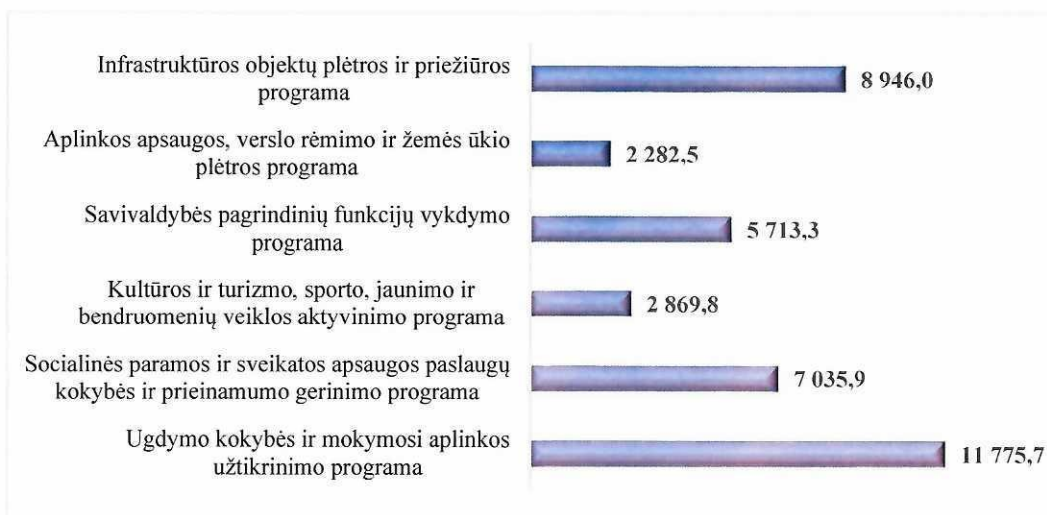
Biržų rajono savivaldybė 2021 m. disponavo 38 623,2 tūkst. Eur pinigėmis lėšomis (žr. 2 pav.).

35 871,9	+	1 688,1	+	1 063,2
Biudžeto pajamos		Metų pradžios lėšų likutis		Ilgalaikė paskola

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos 2021-12-27 sprendimą Nr. T-307 ir biudžeto vykdymo ataskaitos duomenis.

2 pav. 2021 metų Savivaldybės biudžeto piniginės lėšos, tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto asignavimai 38623,2 tūkst. Eur buvo paskirstyti 6 programoms vykdyti (žr. 3 pav.)

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos 2021-12-27 sprendimą Nr. T-307.

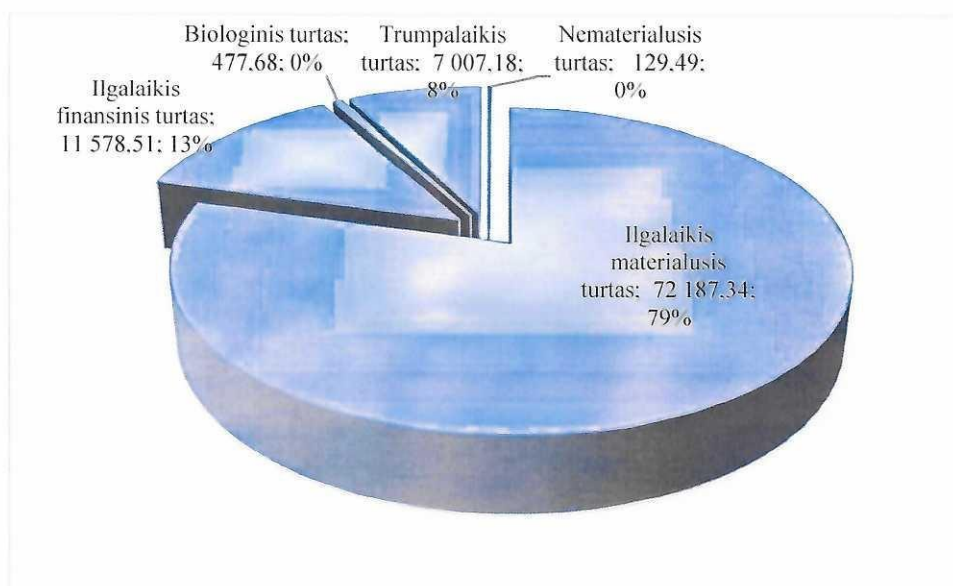
3 pav. 2021 metų Savivaldybės biudžeto asignavimai, tūkst. Eur.

¹⁶ Vietos savivaldos įstatymas, 1994-07-07 Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais), 50 str. 3 ir 7 d.

¹⁷ Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2020-12-22 Nr. XIV-102 (su pakeitimu).

¹⁸ Savivaldybės tarybos sprendimai: 2021-02-26 Nr. T-15, 2021-04-29 Nr. T-108, 2021-05-27 Nr. T-115, 2021-06-30 Nr. T-197, 2021-08-26 Nr. T-214, 2021-10-01 Nr. T-247, 2021-11-26 Nr. T-285, 2021-12-27 Nr. T-307.

Savivaldybės turto savininko funkcijas įgyvendina Savivaldybės taryba¹⁹. Savivaldybės biudžetinės įstaigos valdo patikėjimo teise. Apskaitos duomenimis, Savivaldybė 2021 m. valdė turto (žr. 4 pav.)

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį.

4 pav. 2021 m. Savivaldybės turtas, tūkst. Eur.

Savivaldybės turtas turi būti valdomas, naudojamas ir juo disponuojama vadovaujantis visuomeninės naudos, efektyvumo, racionalumo ir viešosios teisės principais²⁰, t. y. rūpestingai, tausojant, nešvaistant, siekiant užtikrinti visuomenės interesų tenkinimą, sudarant sandorius dėl turto tik teisės aktų, reglamentuojančių disponavimą turtu, nustatytais atvejais ir būdais.

Audito metu nustatytų iškraipymų vertinimui naudojome kokybinį reikšmingumą tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimtiems sprendimams.

Atlikdami auditą darėme prielaidą, kad visi Tarnybai pateikti dokumentai yra teisingi, išsamūs ir galutiniai, o jų kopijos atitinka originalus.

¹⁹ LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais), 8, 11, 12 str.

²⁰ LR Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998-05-12 Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais), 9 str.

AUDITO REZULTATAI

Savivaldybės administracija, rengdama metinių konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, remiasi Savivaldybės viešojo sektoriaus grupės jai pateiktų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų duomenimis. Todėl Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų duomenų teisingumas priklauso ne tik nuo Savivaldybės administracijos tvarkomos apskaitos, bet ir nuo žemesnio konsolidavimo lygio viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS) parengtų ataskaitų rinkinių teisingumo. Siekdami įsitikinti, kad VSS parengtose ataskaitose pateikti duomenys yra tikri ir teisingi, atsirinktose srityse VSS atlikome audito procedūras.

1. SAVIVALDYBĖS KONSOLIDUOTŲJŲ ATASKAITŲ RINKINIO VERTINIMAS

Vertinome Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų ataskaitų rinkinį, apimantį Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį ir Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį.

1.1. Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje yra reikšmingų netikslumų

1. Savivaldybės KFAR duomenų teisingumas priklauso nuo žemesniojo konsolidavimo lygio VSS finansinių ataskaitų duomenų teisingumo ir šių duomenų pateikimo į viešojo sektoriaus apskaitos ir ataskaitų konsolidavimo informacinę sistemą (VSAKIS). Teisingi buhalterinės apskaitos duomenys ir pagal juos parengtos finansinės ataskaitos privalo pateikti išsamią ir objektyvią informaciją jos vartotojams – vadovams, specialistams ir piliečiams.

Dėl žemesniojo konsolidavimo lygio VSS pateiktų klaidų duomenų, Savivaldybės KFAR duomenys ne visais atvejais teisingai parodo viešojo sektoriaus subjektų grupės finansinius rezultatus, išsamiai ir teisingai atspindi turtą. Reikšmingiausios klaidos buvo nustatytos Savivaldybės administracijoje ilgalaikio turto apskaitos srityje.

Pažymime, kad Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinyje ankstesnių metų perviršis ar deficitas nesutampa su 2020 metų sukaupto perviršio ar deficito suma, skirtumas – 10,65 tūkst. Eur. Atsakingų už konsolidavimą Administracijos specialisto teigimu, skirtumas yra susijęs su finansavimo sumomis už ankstesnius metus. Vadovaujantis Konsolidavimo metodika²¹, viešojo sektoriaus subjektai, teikdami duomenis už 2021 metus konsolidavimui atlikti, papildomai VSAKIS teikė informaciją tarpusavio operacijų derinimo grupėse ir duomenų įvedimo formose apie pradinius likučius, o konsolidavimo likučių neatitikimas gali būti traktuojamas kaip ankstesnių laikotarpių klaidos.

Stebime pažangą apskaitant savivaldybės turtą, tačiau reikšminga duomenų dalis apie jį vis dar nepatikima. Savivaldybės KFAR, parengtas pagal galiojančius teisės aktus, neparodo teisingos Savivaldybei priklausančio turto vertės, finansavimo sumų ir grynojo turto vertės.

Vis dar neapskaityti visi vietinės reikšmės keliai ir gatvės

2. Savivaldybės keliai ir gatvės yra registruojami Ilgalaikio materialaus Infrastruktūros ir kitų statinių turto grupėje. Šios grupės likutinė vertė ataskaitinio laikotarpio pabaigoje sudarė 31 102,36 tūkst. Eur, iš jų vietinės reikšmės kelių ir gatvių, įregistruotų apskaitoje už 6 984,51 tūkst. Eur (22,5

²¹ Viešojo sektoriaus subjektų finansinių ataskaitų rinkinių konsolidavimo metodika, patvirtinta LR finansų ministro 2011-04-19 įsakymu Nr. 1K-152 (aktuali redakcija).

proc.). Atliekant auditus²² ankstesniais metais, buvo nustatyta, kad Savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaita nėra teisinga. Buhalterinės apskaitos duomenys neatitiko Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelių ir gatvių sąrašų duomenų, ilgalaikio turto kortelėse nebuvo nurodoma, kokie kelio elementai yra apskaityti kaip sudėtinės kelio dalys.

Ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti. Pagal Biržų rajono savivaldybės tarybos²³ patvirtintą kelių ir gatvių sąrašą ir vietinės reikšmės viešųjų kelių sąrašą²⁴, Biržų rajono savivaldybėje 2021 m. buvo teisiškai įregistruota 91 gatvė (iš jų 12 kaimo gatvių) ir 92 keliai (18,4 proc. visų gatvių ir 23,0 proc. kelių).

Savivaldybėje nėra tinkamai derinami veiksmai tarp atskirų Savivaldybės administracijos skyrių, siekiant teisingai apskaityti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės kelius ir gatves.

Dėl šių aukščiau išvardintų neatitikimų, negalime patvirtinti, kad į turto grupę „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ įtraukti visi Savivaldybei nuosavybės teise priklausantys vietinės reikšmės keliai ir gatvės, vietinės reikšmės kelių ir gatvių apskaitos duomenis palyginti su viešųjų registrų duomenimis, ir t.t. Darytina išvada, kad vietinės reikšmės kelių (gatvių) apskaita Savivaldybėje nėra tiksli. Dėl to mes negalime patvirtinti, kad Savivaldybės konsoliduotoje konsoliduotos Finansinės būklės ataskaitos 2021 m. gruodžio 31 d. straipsnių A.II.3 „Infrastruktūros ir kiti statiniai“ eilutėje įtrauktų vietinės reikšmės kelių (gatvių) – 6 984,51 tūkst. Eur likutinės vertės ir D. „Finansavimo sumos“ eilutėje įtrauktų finansavimo sumų 6 168,0 tūkst. Eur teisingumo: iš valstybės biudžeto – 4 559,4 tūkst. Eur, iš Europos Sąjungos, užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų – 1 515,0 tūkst. Eur, kitų šaltinių – 93,6 tūkst. Eur ir į sukauptą perviršį ar deficitą F.III eilutėje įtrauktų 816,5 tūkst. Eur sumų teisingumo.

Netiksli Nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaita

3. Vadovaujantis VSAFAS²⁵ kiekvienų finansinių metų pabaigoje, prieš rengiant metines finansines ataskaitas, subjektai turi patikslinti nekilnojamųjų kultūros vertybių tikrąją vertę ir apskaitoje registruoti šio turto vertės pokytį. Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešojoje bibliotekoje nepatikslinkta į Nekilnojamųjų kultūros vertybių sąrašą įtraukto pastato Biržų m., Vytauto g. 23 tikroji vertė – 81,4 tūkst. Eur. Savivaldybės įmonės, įstaigos ir organizacijos, įstatymų nustatyta tvarka įgijusios turtą savivaldybės nuosavybėn, jį valdo, naudoja ir disponuoja juo patikėjimo teise. Įgytas turtas nuosavybės teise priklauso Savivaldybei²⁶.

Dėl netinkamos nekilnojamųjų kultūros vertybių apskaitos, negalime patvirtinti, kad Savivaldybės konsoliduotos Finansinės būklės ataskaitos 2021 m. gruodžio 31 d. straipsniuose įtrauktų sumų teisingumo: A.II.4. „Nekilnojamųjų kultūros vertybės“ 81,4 tūkst. Eur, F.II.1 „Tikrosios vertės rezervas“ 81,4 tūkst. Eur.

Netiksli ilgalaikio finansinio turto apskaita

4. 2021 m. sausio 1 d. įsigaliojo Lietuvos Respublikos finansų ministro įsakymo Nr. 1K-389 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 14-ojo standarto patvirtinimo“

²² Kontrolės ir audito ataskaitos: 2021-07-14 Nr. K14-4, 2020-07-15 Nr. K4-2, 2019-07-15 Nr. K14-10, 2018-07-16 Nr. K14-7.

²³ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gruodžio 27 d. sprendimas Nr. T-310 „Dėl Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų kelių (gatvių) sąrašų patvirtinimo“.

²⁴ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 29 d. sprendimas Nr. T-238 „Dėl Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės viešųjų kelių tinklo išdėstymo žemėtvarkos schemos keitimo patvirtinimo“.

²⁵ 12-asis VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ 63, 64, 65 p.

²⁶ Lietuvos Respublikos turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 17 straipsnio 2 dalis.

pakeitimas, pagal kurį keičiasi investicijos, apskaitomos nuosavybės metodu, įsigijimo savikainos registravimas valstybės ar savivaldybių valdomose bendrovėse, atsižvelgiant į bendrovės gautas dotacijas ilgalaikiam turtui įsigyti, todėl Biržų rajono savivaldybės finansinio turto apskaitos tvarkos aprašas²⁷ yra tikslingas.

Savivaldybė turi 11 578,51 tūkst. Eur ilgalaikio finansinio turto, kurios didžiąją dalį sudaro investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus – 11 519,0 tūkst. Eur. Audito metu nustatyta, kad kai kurių kontroliuojamų ne VSS nuosavas kapitalas neatitinka investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus duomenų. Bendra investicijų į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus subjektus (balansinė sąskaita 16121) ir Kontroliuojamų subjektų rezultato (balansinė sąskaita 911) neatitiktis – 1433 Eur. Buhalterinės apskaitos skyrius paaiškino, kad neatitiktis yra todėl, kad į apskaitą yra įtrauktos ne audituotos įmonių ataskaitos.

5. 14-ojo VSAFAS 48.3.3. p. nustato, kad „Taikant nuosavybės metodą, po pirminio investicijos pripažinimo dienos investicijos balansinė vertė didinama valstybės arba savivaldybės dotacijos, suteiktos ilgalaikiam turtui įsigyti, balansine verte arba jos dalimi, jei dotacija suteikta valstybės arba savivaldybės valdomai bendrovei ilgalaikiam turtui, kuris nėra išimtinė valstybės nuosavybė, įsigyti – dotacijos, proporcingos valstybės arba savivaldybės nuosavybės daliai, balansine verte²⁸. Pagal LR Aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros ir Aplinkos ministerijos duomenis Savivaldybės administracija įtraukė ir padidino Kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus ir asocijuotųjų subjektų finansavimo sąnaudas (balansinė sąskaita 8332001) ir Panaudotų finansavimo sumų iš Europos Sąjungos (finansinės paramos) ilgalaikiam turtui įsigyti pajamas (balansinė sąskaita 7013001) 24,5 tūkst. Eur.

Ne visas biologinis turtas įteisintas ir užregistruotas

6. Savivaldybės administracijos Buhalterinės apskaitos skyriaus 2021 m. sausio 1 d. duomenimis, Savivaldybė turėjo biologinio turto už 423,44 tūkst. Eur. Pagal finansinės būklės ataskaitą 2021 m. gruodžio 31 d. Biržų rajono savivaldybės biologinio turto vertė – 477,68 tūkst. Eur. Želdynų įstatymas numato, kad „Želdynų ir želdinių inventorizavimas atliekamas reguliariai, siekiant, kad savivaldybių vykdomųjų institucijų tvarkomi duomenys apie neurbanizuotoje teritorijoje esančius želdynus ir želdinius, žaliųjų jungčių želdinius, privačioje žemėje esančius želdynus ir želdinius būtų ne senesni kaip 10 metų, o duomenys apie viešųjų atskirųjų ir priklausomųjų želdynų, viešųjų ir konfesinių kapinių, kelių, gatvių želdinius, kitus miestų, miestelių ir kaimo gyvenamųjų vietovių viešuosius želdynus ir želdinius būtų ne senesni kaip 5 metų“²⁹. Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės³⁰ numato, kad Želdynų ir želdinių inventorizavimas savivaldybės lygiu atliekamas kas dešimt metų. Savivaldybė vėluoja atlikti Savivaldybės Želdynų ir želdinių inventorizaciją, kuri buvo atlikta 2009 m. Per 2021 m. pagal 2021 m. spalio 29 d. biologinio turto pirminio įvertinimo aktą Nr. SSV-3309, buvo įvertintas ir užpajamuotas Pabiržės (bažnyčios) parkas, inv. Nr. 01920027, vertė – 54,24 tūkst. Eur.
7. Tarybos sprendimu 2021 m. patvirtintas Biržų rajono savivaldybės teritorijoje esančių parkų ir skverų sąrašas, pagal kurį Biržų rajone yra 32 parkai ir skverai, 2021 m. gruodžio 31 d. apskaitos duomenimis, į apskaitą įtraukti tik 8 parkai.

²⁷ Patvirtintas 2013 m. gruodžio 18 d. Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. A-932.

²⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 9 d. įsakymas Nr. 1K-430 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 14-ojo standarto patvirtinimo“.

²⁹ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 15 str. 5 d., 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241

³⁰ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymas Nr. D1-5, 3 p.

8. Dalis Savivaldybėje parkų ir skverų želdinių neįteisinti, buhalterinėje apskaitoje neapskaityti. Savivaldybės vykdoma želdynų ir želdinių apsauga, priežiūra ir apskaita neatitinka nustatytų Želdynų įstatymo nuostatų³¹. Remdamiesi nustatytais ir neištaisytomis neatitiktimis, negalime patvirtinti Biržų rajono savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio 2021 m. gruodžio 21 d. Finansinės būklės ataskaitos B. dalies „Biologinis turtas“ likučio – 477,7 tūkst. Eur teisingumo, D. dalies „Finansavimo sumos“ eilutėje įtrauktos finansavimo iš kitų šaltinių 469,4 tūkst. Eur sumos teisingumo ir į sukaupytą perviršį ar deficitą F.III eilutėje įtrauktą 8,3 tūkst. Eur sumos teisingumo.

Netiksli programos apskaita

9. Ugdymo įstaigos dalyvauja Žemės ūkio ministerijos vykdomoje Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programoje 2017–2023 mokslo metams³² (toliau – Programa). Programos tikslinė grupė yra vaikai, lankantys ikimokyklinio ugdymo įstaigas ir bendrojo ugdymo mokyklas ir ugdomi pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo programas (ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai, 1–4 klasių mokiniai). Produktai vaikams dalijami per mokslo metus, kiekvieną mokslo metų mėnesį. Vaikams, lankantiems vaikų ugdymo įstaigas, produktai yra dalijami nemokamai. Programa finansuojama iš Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšų. Atlikdami audito procedūras švietimo įstaigose nustatėme sisteminę klaidą. Įstaigos, gaudamos pagal minėtą Programą produktus, t. y. atsargas bei apskaitos dokumentus, jų buhalterinėje apskaitoje neregistravo, todėl Savivaldybės administracijai³³ rekomenduota numatyti priemones, kad Savivaldybės švietimo įstaigose būtų užtikrinta teisinga su Programa susijusių ūkinių operacijų apskaita.

Finansų ministerija, kuri teikia ir skelbia apibendrintus viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų paaiškinimus, konsultacijas konkrečiais viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų klausimais³⁴, yra pateikusi su šia Programa susijusių ūkinių operacijų teisingos apskaitos vedimo pavyzdžius³⁵ bei nurodžiusi, kad jeigu įstaiga neturi informacijos apie finansavimo šaltinius, reikia raštu kreiptis į Nacionalinę mokėjimo agentūrą. Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad pagal 20-ojo VSAFAS nuostatas, viešojo sektoriaus subjektai, gaunantys finansavimo sumas arba turtą iš kito viešojo sektoriaus subjekto per tarpininką, apskaitoje registruoja turtą ir gautas finansavimo sumas pagal pirminį finansavimo sumų šaltinį, kurį nurodo tarpininkas arba finansavimo sumų davėjas³⁶. Pirminis finansavimo šaltinis yra Europos žemės ūkio garantijų fondo ir Lietuvos valstybės biudžeto lėšos³⁷. Šioje Programoje dalyvauja devynios Savivaldybės švietimo įstaigos, jų duomenimis, gaunami vaisiai

³¹ Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 5 straipsnis.

³² Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017-07-25 įsakymas Nr. 3D-489 (su vėlesniais pakeitimais) „Dėl vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programos 2017-2023 mokslo metų strategijos patvirtinimo“.

³³ Biržų kontrolės ir audito tarnybos 2022 m. vasario 1 d. raštas K4-18 „Dėl netinkamos maisto produktų apskaitos švietimo įstaigose“.

³⁴ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo, 2001-11-06 Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 3¹ str. 5 d.

³⁵ <http://vsamidb.finmin.lt/CAisd/pdmweb.exe>, ID 403202, ID 405824, ID 405439.

³⁶ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-06-09 įsakymu Nr. 1K-205 patvirtinto 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ 21¹ 2 p.

³⁷ Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017-07-25 įsakymu Nr. 3D-489 (su vėlesniais pakeitimais) patvirtintos Vaisių ir daržovių bei pieno ir pieno produktų vartojimo skatinimo vaikų ugdymo įstaigose programos 2017-2023 mokslo metų strategijos 42 p.

ir daržovės, pieno ir pieno produktai, pagal finansavimo šaltinius: iš valstybės biudžeto suma 6049,78 Eur, iš ES – 9433,60 Eur. Pastebėta, kad šešios įstaigos (Biržų lopšelis-darželis „Genys“, Biržų r. Vabalninko Balio Sruogos gimnazija, Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“, Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla, Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla, Biržų rajono Kratiškių mokykla-daugiafunkcis centras) buhalterinėje apskaitoje neteisingai suvedė su Programa susijusias ūkinės operacijas, o VSAKIS suderintos operacijos neatitinka Finansų ministerijos pateiktų apibendrintų viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartų išaiškinimų, kaip reikia viešojo sektoriaus subjektui su nacionaline mokėjimo agentūra suderinti gauto, gautino finansavimo sumas ir netiesioginių pinigų srautų operacijas.

Pagal Buhalterinės apskaitos įstatymo nuostatas³⁸, visos ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais <...>. Apskaitos dokumentai surašomi ūkinės operacijos ir ūkinio įvykio metu arba jiems pasibaigus ar įvykus.

Ne visi užbaigti objektai iškelti iš turto grupės „Nebaigta statyba“

10. Savivaldybės KFAR Finansinės ataskaitos duomenimis „Nebaigtos statybos“, straipsnyje 2021-12-31 apskaityta iš viso turto – 10 669,32 tūkst. Eur. Audito metu peržiūrėjus buhalterinės apskaitos ilgalaikio turto pagal dimensijas žiniaraščiuose „Nebaigta statyba“ užregistruotus objektus, nustatyta, kad vis dar yra užbaigtų, tačiau į atitinkamas turto grupes neperkeltų objektų. Buhalterinės apskaitos įstatymo³⁹ 12 str. 4 d. reglamentuojama, kad „apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną, arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti, bet ne vėliau kaip per 4 mėnesius.“

Užbaigti objektai, tačiau neiškelti iš „Nebaigtos statybos“

„Biržų r. sav., Biržų m., Stoties g. rekonstrukcija“, vertė 143,6 tūkst. Eur, nors pagal 2020 m. lapkričio 5 d. deklaraciją apie statybos užbaigimą Nr. 024 statyba užbaigta.

„Biržų r. sav., Biržų m., Kęstučio g., šaligatvio (nuo Rotušės g. iki Vabalninko g.) rekonstrukcija“, vertė 510,9 tūkst. Eur, pagal 2020 m. rugpjūčio 14 d. deklaraciją apie statybos užbaigimą Nr. 023, 2021 m. gegužės 18 d. pasirašytą su rangovu užbaigtų darbų perdavimo aktą statyba užbaigta.

„Biržų r. sav., Biržų k., Krantinės g. vertė 380,2 tūkst. Eur, nors pagal 2021 m. spalio 28 d. deklaraciją apie statybos užbaigimą Nr. 030 statyba užbaigta, tačiau buhalterinėje apskaitoje turtas neperkeltas iš nebaigtos statybos.

Neparengti dokumentai, reikalingi rekonstravimo ir statybos darbų užbaigimui

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁴⁰ patvirtintas Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos, Kaštonų g., 13, Biržuose, sporto paskirties inžinerinio statinio-stadiono (unik. Nr. 4400-2711-4629) – rekonstravimo bei sporto paskirties inžinerinių statinių: bėgimo tako, šuolių į tolį sektoriaus ir universalios aikštelės techninis projektas. Savivaldybės administracija 2015 m. spalio 2 d. sudarė preliminarįją rangos sutartį dėl statybos ir darbo projekto parengimo darbų (susitarimas pratęsti sutartį 2017 m. spalio 2 d.) ir 2020 m.

³⁸ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo, 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais), 12 str. 1 d.

³⁹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁰ Biržų rajono savivaldybės administracijos 2014 m. rugsėjo 10 d. įsakymas Nr. A-687 „Dėl Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos Kaštonų g. 13, Biržuose, sporto paskirties inžinerinio statinio-stadiono (unik. Nr. 4400-2711-4629) – rekonstravimo bei sporto paskirties inžinerinių statinių: bėgimo tako, šuolių į tolį sektoriaus, rutulio stūmimo sektoriaus ir universalios aikštelės, techninio projekto patvirtinimo“

rugpjūčio 14 d. sudarė rangos darbų sutartį Nr. SRV-377.

Savivaldybės administracijos buhalterija audito metu pateikė ilgalaikio turto apskaitos kortelę Nr. 7000003955 „Kaštonų mokyklos stadiono rekonstrukcija“ (inv. Nr. 01902509), pradinė įsigijimo vertė 434588,07 Eur. Ilgalaikio turto kortelėje nurodyta paskutinio įrašo data 2020 m. gruodžio 9 d. (už Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos, Kaštonų g., 13, Biržuose, sporto paskirties inžinerinio statinio-stadiono (unik. Nr. 4400-2711-4629) rekonstravimo bei sporto paskirties inžinerinių statinių: bėgimo tako, šuolių į tolį sektoriaus ir universalios aikštelės statybos projekto vykdymo priežiūros paslaugą, PVM sąskaitos SPV16 Nr. 272).

Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos buhalterinės apskaitos duomenimis ilgalaikio materialiojo turto grupėje „Nebaigta statyba“, 2021-12-31 apskaityta turto – 8786,84 Eur. Peržiūrėjus Mokyklos buhalterinės apskaitos ilgalaikio turto ataskaitas pagal dimensijas žiniaraštį „Nebaigta statyba“ nustatyta, kad yra užregistruotas objektas „Kaštonų pagrindinės mokyklos stadiono rekonstravimo projektas“. Įstaigos direktorius paaiškino, kad kartu bendradarbiaujant su Savivaldybės administracija buvo vykdomas projektas, o šiuo metu Mokyklos stadiono rekonstravimas baigtas ir tolimesnių darbų nebeplanuojama vykdyti, tačiau dokumentai, reikalingi rekonstravimo ir statybos darbų užbaigimui, bei projekto deklaracijos apie statybos užbaigimą nepradėti rengti.

Buhalterinės apskaitos įstatymo⁴¹ 12 str. 4 d. reglamentuojama, kad „apskaitos registruose ūkinių operacijų ir ūkinių įvykių duomenys užregistruojami ūkinės operacijos arba ūkinio įvykio dieną, arba iškart po to, kai yra galimybė tai padaryti, bet ne vėliau kaip per 4 mėnesius.“ Kadangi deklaracijos apie statybos užbaigimą nėra, todėl buhalterinėje apskaitoje turtas neperkeltas iš nebaigtos statybos į atitinkamą turto grupę, nors nuo 2020 m. gruodžio mėn. jokie darbai nebebuvo vykdomi, o Mokyklos stadionas yra eksploatuojamas. Audito metu apie nustatytus neatitikimus Savivaldybės administracijos direktorius informuotas raštu⁴², pateikta rekomendacija dėl dokumentų parengimo, kurie reikalingi rekonstravimo ir statybos darbų užbaigimui, bei projekto deklaracijos apie statybos užbaigimą pateikimo.

11. 2021 m. atliekant audito procedūras Savivaldybės administracijos ilgalaikio turto apskaitos srityje įsitikinta, kad nebaigtos statybos sąskaitoje apskaitomi ir neiškelti objektai kuriems statyba užbaigta. Tokiems objektams nuvertėjimas neapskaičiuotas kaip nustatyta 22-ojo VSAFAS standarto⁴³ 12 p. „viešojo sektoriaus subjektas, vertindamas, ar statybos darbų sustabdymas reiškia turto (nebaigtos statybos) nuvertėjimą, turi atsižvelgti į tai, ar statybos darbai yra laikinai atidedami, ar išlieka ketinimai ir yra patvirtinti planai tęsti darbus, ar statybos darbų nenumatoma baigti. Jeigu statybos darbai yra tik nukeliami iki konkrečios datos ateityje, ne ilgesniam nei dvylikos mėnesių laikotarpiui, turto nuvertėjimas nėra vertintinas“. Tokiu atveju, kai statybos darbai nevykdomi ilgiau kaip 12 mėnesių, statybos darbams (nebaigta statyba) nuvertėjimas turėtų būti paskaičiuotas.
12. Savivaldybės administracija tvarkydama ilgalaikio turto apskaitą nesivadovauja 12-ojo „Ilgalaikis materialusis turtas“, bei 22-ojo „Turto nuvertėjimas“ viešojo sektoriaus apskaitos ir atskaitomybės standartų (VSAFAS)⁴⁴ nuostatomis. Dėl neįvertintų ilgalaikio materialiojo turto statybos užbaigimo deklaracijų ir turto nuvertėjimo požymių nėra galimybės įsitikinti ir negalime

⁴¹ Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴² Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos 2022 balandžio 4 d. raštas Nr. K4-25 „Dėl objekto iškėlimo apskaitoje iš turto grupės „Nebaigta Statyba“.

⁴³ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. liepos 4 d. įsakymas Nr. 1K-229 (su vėlesniais pakeitimais).

⁴⁴ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008-05-08 įsakymas Nr. 1K-174 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 12-ojo standarto patvirtinimo“, 2008-07-04 įsakymas Nr. 1K-229 „Dėl viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės 22-ojo standarto patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

patvirtinti, kad Savivaldybės administracijos Finansinės būklės ataskaitos 2021 m. gruodžio 31 d. eilutėje nurodytos sumos „Nebaigta statyba ir išankstiniai mokėjimai“ (10610,3 tūkst. Eur), „Finansavimo sumos“ iš valstybės biudžeto 3739,9 tūkst. Eur, „Finansavimo sumos“ iš ES 4020,5 tūkst. Eur bei „Sukauptas perviršis ar deficitas“ 2849,9 tūkst. Eur yra tikros ir teisingos.

Ne visi VSS teisingai apskaičiavo ir užregistravo atidėjinius

13. Atleidžiant darbuotoją Darbo kodekso 56 straipsnio 1 dalies 4 punkto pagrindais, jam išmokama 1 ar 2 (priklausomai nuo darbo santykių trukmės) darbuotojo vidutinio darbo užmokesčio dydžio išeitinė išmoka (DK 56 str. 2 dalis). Jei įstaigoje yra darbuotojų, pasiekusių įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių ir įgijusių teisę į visą senatvės pensiją dirbant šioje įstaigoje, turėtų būti apskaičiuotas ir užregistruotas atidėjinyš šių darbuotojų išeitinėms išmokoms mokėti. Jei įstaigoje nėra žinoma ir negalima pagrįstai tikėtis, kiek pensinio amžiaus sulaukusių darbuotojų ateinančiais metais pateiks prašymus išeiti iš darbo, apskaičiuota suma turėtų būti pripažinta ilgalaikiu atidėjiniu. Atidėjinius reikėtų skaičiuoti nuo tada, kai darbuotojas sulaukia pensinio amžiaus⁴⁵. Registruojant atidėjinius, tarp jų – ir susijusius su darbo santykiais, vadovaujasi 18-uoju VSAFAS.

Nustatyti neatitikimai skaičiuojant ir registruojant atidėjinius

1. Biržų lopšelis-darželis „Genys“, Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla, Biržų „Saulės“ gimnazija ir Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centras ilgalaikius atidėjinius užregistravo kaip ilgalaikį finansinį turtą (59,6 tūkst. Eur). Tai neatitinka teisės aktų reikalavimų, nes 17-asis VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ 3 p. numatyta, kad <...Šį standartą viešojo sektoriaus subjektai turi taikyti registruodami apskaitoje ir rodydami finansinėse ataskaitose finansinį turtą ir finansinius įsipareigojimus, išskyrus: atidėjinius ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus, finansinių garantijų įsipareigojimų sutartis, kurių apskaitai taikomas 18-asis viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartas „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“...>. Pagal 24-ą VSAFAS „Su darbo santykiais susijusios išmokos“ nustatytą išimtį, kad išeitinės išmokos viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje turėtų būti pripažįstamos sąnaudomis. Pastebėta, kad įstaigos nepripažino ir apskaitoje neužregistravo išeitinių išmokų sumų kaip sąnaudų ir atitinkamai pajamų bei sukauptų finansavimo pajamų.

2. Biržų rajono visuomenės sveikatos biuras, Biržų turizmo informacijos centras ir Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“ išeitines išmokas darbuotojams neteisingai užregistravo kaip trumpalaikius atidėjinius 7,1 tūkst. Eur. Aukščiau minėtame Finansų ministerijos išaiškinime numatyta, kad jei įstaigoje nėra žinoma ir negalima pagrįstai tikėtis, kiek pensinio amžiaus sulaukusių darbuotojų ateinančiais metais pateiks prašymus išeiti iš darbo, apskaičiuota suma turėtų būti pripažinta ilgalaikiu atidėjiniu. Įstaigos audito metu nepateikė darbuotojų prašymų, kuriais remiantis būtų galima pagrįstai tikėtis, kad darbuotojai ateinančiais metais išeis iš darbo, tačiau buhalterinėje apskaitoje užregistravo kaip trumpalaikius atidėjinius.

3. Pastebėta, kad Biržų kultūros centras, Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla, Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centras ir Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla neteisingai padidino ilgalaikius atidėjinius 24,2 tūkst. Eur, atitinkamai padidino sąnaudų, pajamų bei sukauptų finansavimo pajamų sąskaitas. Atidėjinius reikėtų skaičiuoti nuo tada, kai darbuotojas sulaukia pensinio amžiaus. Minėtos įstaigos 2021 m. pabaigoje apskaičiavo ir užregistravo išeitines išmokas tiems darbuotojams, kurie pasieks įstatymų nustatytą senatvės pensijos amžių ir įgys teisę į visą senatvės pensiją tik 2022 metais.

⁴⁵ Lietuvos Respublikos finansų ministerijos rekomendacija, [https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/2020-03-10%20atidejiniu_isaiskinimas\(1\).pdf](https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/2020-03-10%20atidejiniu_isaiskinimas(1).pdf)

4. VŠĮ Biržų ligoninė atidėjinius 89,6 tūkst. Eur neteisingai nurodė Finansinės būklės ataskaitos eilutėje II.11 „Sukauptos mokėtinos sumos“, Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“ Finansinės būklės ataskaitos neteisingoje eilutėje I.3 „Kiti ilgalaikiai įsipareigojimai“, suma 4,5 tūkst. Eur.
5. VŠĮ „Vaiko užuovėja“ 2021 m. nepaskaičiavo ir neužregistravo buhalterinėje apskaitoje išeitinių išmokų 2,2 Eur.

14. Įstaigos nesilaikė Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo bei 2-ojo VSAFAS nustatytų reikalavimų, kad finansinių ataskaitų informacija turi išsamiai ir teisingai rodyti viešojo sektoriaus subjekto turto, finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto būklę. Atsižvelgus į nustatytus neatitikimus, Savivaldybės KFAR Finansinės būklės ataskaitos eilutėje „Ilgalaikiai atidėjiniai“ nurodyta suma – 332,7 tūkst. Eur nėra tiksli.

Ilgalaikio turto apskaitoje nustatyti neatitikimai

15. Biržų švietimo pagalbos tarnyba atliko patalpų, gautų pagal panaudą, remontą, kurio vertė 89,5 tūkst. Eur. Turtas neteisingai užregistruotas balansinėje sąskaitoje Nr. 1202201 „Negyvenamųjų pastatų įsigijimo savikaina“ kaip patalpų remontas Inv. Nr. 12/22001. 12-ojo VSAFAS 39.2. p. nustatyta, <...> kai atlikti tam tikrų patalpų esminio pagerinimo darbai, kurie nepagerina viso pastato ar statinio funkcijų apimtys arba reikšmingai nepailgina viso pastato ar statinio nustatyto naudingo tarnavimo laiko ir (arba) nepagerina jo naudingųjų savybių ir kurie būtini siekiant pritaikyti patalpas naudoti savo veikloje, tokių esminio pagerinimo darbų išlaidas registruoja kaip kito ilgalaikio turto vieneta ir pripažįsta jas sąnaudomis proporcingai per likusią nuomos (panaudos) laikotarpį. Tokia nuostata nustatyta ir Tarnybos Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarkos aprašo 55.2 p.⁴⁶ Turtas perkeltas į kito ilgalaikio turto sąskaitą 2022 m.
16. Kai kuriose įstaigų ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) ekonominių normatyvų sąrašuose nurodytos turto grupės, tačiau ne visoms joms priskirtos balansinės sąskaitos. Ilgalaikis turtas priskiriamas neteisingai grupei, tokiu atveju turtui priskiriamas neteisingas nusidėvėjimo normatyvas bei neteisingai paskaičiuojamos metinės nusidėvėjimo sąnaudos. Pavyzdžiui:

Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos apskaitoje yra ilgalaikio turto, kuriam neskaičiuojamas nusidėvėjimas. Dėl klaidingai priskirto turto, pagal ilgalaikio turto grupę ir skirtingo nusidėvėjimo laikotarpio normatyvo, neteisingai priskaitomos nusidėvėjimo sąnaudos, todėl negalėjome patvirtinti įstaigos nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudų 72,9 tūkst. Eur.

Aiškinamajame rašte netikslūs duomenys apie turtą, gautą naudotis panaudos teise

- 19-ojo VSAFAS 62.1 p. nurodyta, kad panaudos gavėjas aiškinamajame rašte turi nurodyti pagal panaudos sutartis gauto turto vertę pagal turto grupes paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

Biržų švietimo pagalbos tarnybos apskaitoje, 2021 m. gruodžio 31 d. duomenimis, pagal panaudą gauto turto už 64,1 tūkst. Eur, finansinių ataskaitų rinkinio aiškinamajame rašte nurodyta, kad pagal panaudos sutartis įstaiga turi turto iš viso už 64,0 tūkst. Eur. Audito metu nustatyta, kad įstaiga pagal panaudos sutartis turi turto už 131,0 tūkst. Eur. Biržų švietimo pagalbos tarnyba Tarybos sprendimu pagal panaudos sutartį yra gavusi Biržų „Aušros“ pagrindinės mokyklos dalį bendrabučio patalpų, kurių įsigijimo vertė 82,8 tūkst. Eur. Įstaiga į apskaitą šias patalpas įsitraukė 15,8 tūkst. Eur įsigijimo verte, skirtumas 67,0 tūkst. Eur. 2022 m. neatitiktis ištaisyta.

⁴⁶ Patvirtintas Biržų švietimo pagalbos tarnybos direktoriaus 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. V-133.

Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios biblioteka pagal panaudą (2020-07-28 sutartis Nr. 21SUN-21-(14.21.56) su Nacionaline žemės tarnyba prie ŽŪM) valdo žemės sklypą Vytauto g. 23, Biržuose, tačiau į apskaitą šis turtas nėra įtrauktas. 2022 m. neatitiktis ištaisyta, įtraukta į sąskaitą 0130001 „Pagal panaudos sutartis gautas turtas“ 6,9 tūkst. Eur verte.

- 1.2. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenys yra teisingi. Audito metu įvertinus 2021 m. gruodžio 31 d. Savivaldybės konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenis apie biudžeto pajamas, išlaidas, skolas bei mokėtinas sumas, reikšmingų neatitikčių, kurios darytų įtaką metinio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio duomenų teisingumui, nenustatėme.

2. SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO VYKDYMO IR KITŲ PINIGINIŲ IŠTEKLIŲ VERTINIMAS

2.1. Pagrindiniai Savivaldybės biudžeto vykdymo rodikliai

Savivaldybės taryba, vadovaudamasi Vietos savivaldos, Biudžeto sandaros ir 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymais 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T-15 patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2021 metų biudžetą – 32 311,0 tūkst. Eur pajamų, bei paskirstė 1 688,1 tūkst. Eur metų pradžios apyvartinių lėšų likučius. Biržų rajono savivaldybės biudžetas patvirtintas laiku, kaip numatyta Biudžeto sandaros įstatymo 26 str. 5 dalyje, tai yra per 2 mėnesius nuo 2021 m. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo priėmimo. Savivaldybės tarybos sprendimais 2021 metų Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų planas tikslintas septyniuose Savivaldybės tarybos posėdžiuose, pajamos padidintos 3 560,9 tūkst. Eur ir sudarė 35 871,9 tūkst. Eur. Tai atitinka Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitoje (Forma Nr. 1-sav.) patikslinto biudžeto pajamų plano duomenis.

17. Savivaldybės taryba 2021 m. vasario 26 d. sprendimu Nr. T-14 (su 2021 m. gruodžio 29 d. patikslinimu Nr. T-340) patvirtino Biržų rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginį veiklos planą, kuriame numatytos šešios programos. Strateginio planavimo Biržų rajono savivaldybėje organizavimo tvarkos apraše numatyta, kad strateginiai veiklos planai tikslinami pagal Savivaldybės strateginio veiklos plano įgyvendinimo stebėsenos ir savivaldybės biudžeto vykdymo duomenis, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekta nustatytų tikslų ir įgyvendinti numatyti uždaviniai.

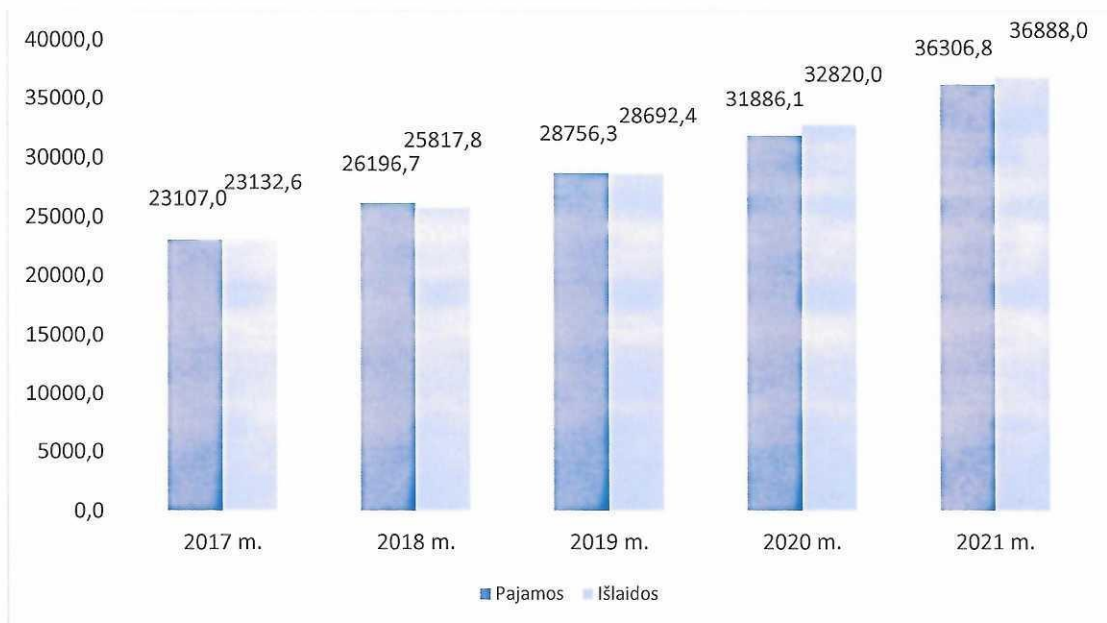
1 lentelė

Ekonominės klasifikacijos grupės	2021-ųjų m. projektas pagal 2021–2023 metų strateginį veiklos planą (tūkst. Eur)	2021-ųjų m. patikslintas biudžeto išlaidų planas (tūkst. Eur)	Skirtumas (2-3)
1. Iš viso asignavimų	43708,6	38623,2	5085,4
1.1. Išlaidoms:	35416,9	29411,4	6005,5
1.1.1. iš jų darbo užmokesčiui	17407,9	17339,6	68,3
1.2. Turtui įsigyti ir finansiniams įsipareigojimams vykdyti	8291,6	9211,8	-920,2

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal 2021–2023 metų strateginį veiklos planą.

Savivaldybės parengtas 2021–2023 metų strateginis veiklos plano ir Biudžeto išlaidų plano skirtumas sudaro 5 085,4 tūkst. Eur arba pagal 2021-ųjų metų projektas įgyvendintas 88,4 proc. (žr. 1 lentelę.).

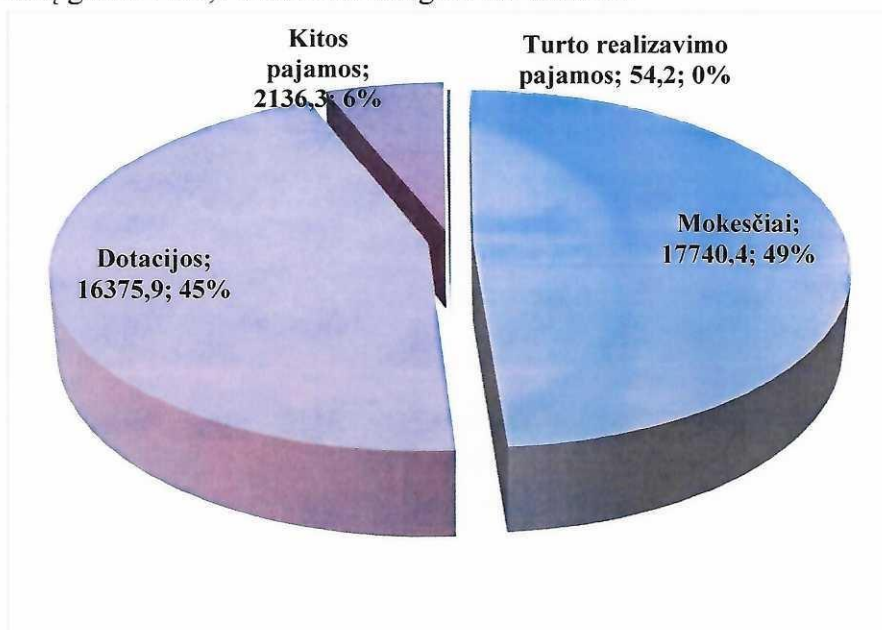
18. Pajamų audito apimties apribojimai, nustatyti teisės aktų: dauguma patvirtintų Savivaldybės biudžeto pajamų surenkama per Valstybinę mokesčių inspekciją, kuri nepriklauso Savivaldybės kontroliuojamiems subjektams, todėl vadovavomės tik suvestiniais duomenimis.

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos 2021-12-27 sprendimą Nr. T-307 ir biudžeto vykdymo ataskaitos duomenis.

5 pav. Biržų rajono savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo dinamika, tūkst. Eur.

19. Lyginant 2020 ir 2021 metus, surenkamos Savivaldybės biudžeto pajamos padidėjo ir 2021 m. į biudžetą gauta 4420,7 tūkst. Eur daugiau nei 2020 m.

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės tarybos 2021-12-27 sprendimą Nr. T-307 ir biudžeto vykdymo ataskaitos duomenis.

6 pav. Savivaldybės 2021 metais gautų pajamų struktūra, tūkst. Eur.

2.2. Biudžeto pajamų plano vykdymas

20. Savivaldybės biudžeto pajamų duomenys tinkamai priskirti valstybės ir savivaldybių biudžetų pajamų ekonominei klasifikacijai ir teisingomis sumomis įtraukti į Savivaldybės administracijos Biudžeto skyriaus parengtą Savivaldybės biudžeto pajamų plano įvykdymo 2021-12-31 ataskaitą (forma Nr. 1-sav. metinė).
21. Biržų rajono savivaldybės 2021 m. biudžeto pajamų, gautų dotacijų, mokesčių ir sandorių patikslintas planas – 35 871,9 tūkst. Eur, įvykdytas 36 308,8 tūkst. Eur arba 101,2 proc. Daugelio mokesčių pajamų surinkimo planai yra viršyti (žr. 2 lentelę).

2021 metų biudžeto pajamų plano įvykdymas (tūkst. Eur)

2 lentelė

Eil. Nr.	Pajamų pavadinimas	Patikslintas 2021 metų planas	Įvykdyta 2021 metais	Plano įvykdymas	
				Suma (4-3)	Proc.
1	2	3	4	5	6
1.	Mokesčiai	16 392,0	17 740,4	1 348,4	108,2
1.1.	Pajamų mokestis	15 207,0	16 360,7	1 153,7	107,6
	gyventojų pajamų mokestis	15 207,0	16 360,7	1 153,7	107,6
1.2.	Turto mokestis:	1 159,0	1 341,8	182,8	115,8
	žemės mokestis	765,0	942,6	177,6	123,2
	fizinį asmenų žemės mokestis	673,0	861,2	188,2	128,0
	juridinių asmenų žemės mokestis	92,0	81,4	-10,6	88,5
	paveldimo turto mokestis	7,0	7,1	0,1	101,4
	nekilnojamojo turto mokestis	387,0	392,1	5,1	101,3
1.3.	Prekių ir paslaugų:	26,0	37,9	11,9	145,8
	mokestis už aplinkos teršimą	26,0	37,9	11,9	145,8
2.	Dotacijos	17 469,90	16 375,90	-1 093,0	93,7
2.1.	Europos Sąjungos finansinės paramos lėšos	0,0	0,0	0,0	-
2.2.	Speciali tikslinė dotacija:	9 354,70	9 216,10	-138,6	98,5
	valstybinėms (perduotoms savivaldybei) funkcijoms atlikti	3260,2	3121,6	-138,6	95,7
	mokinių krepšeliui finansuoti	6067,3	6067,3	0,0	100,0
	kita tikslinė dotacija	27,2	27,2	0,0	100,0
2.3.	Dotacija savivaldybėms iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų einamiesiems tikslams	915,7	633,5	-282,2	69,2
2.4.	Kitos dotacijos einamiesiems tikslams	1 187,9	1 183,8	-4,1	99,7
2.5.	Speciali tikslinė dotacija savivaldybės turtui įsigyti	37,6	37,6	0,0	100,0
2.6.	Dotacija savivaldybėms iš ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir bendrojo finansavimo lėšų turtui įsigyti	4 333,8	3 665,7	-668,1	84,6
2.7.	Kitos dotacijos turtui įsigyti	1640,2	1639,2	0,0	100,0
3.	Kitos pajamos	1 977,5	2 136,3	158,8	108,0
3.1.	Turto pajamos	524,5	669,1	144,6	127,6
	palūkanos už paskolas	0,0	0,5	0,5	-
	dividendai	15,5	15,6	0,1	100,6
	nuomos mokestis už valstybinę žemę	444,0	584,5	140,5	131,6
	mokesčiai už valstybinius gamtos išteklius	65,0	68,5	3,5	105,4
3.2.	Pajamos už prekes ir paslaugas	1 319,8	1 326,7	6,9	100,5
	Biudžetinių įstaigų pajamos už prekes ir paslaugas	189,0	190,4	1,4	100,7
	pajamos už ilgalaikio ir trumpalaikio materialiojo turto nuomą	61,6	59,8	-1,8	97,1
	įmokos už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose	396,2	393,7	-2,5	99,4
	valstybės rinkliava	53,0	55,1	2,1	104,0
	vietinės rinkliava	620,0	627,7	7,7	101,2
3.3.	Pajamos iš baudų, konfiskuoto turto ir kitų netesybų	16,0	20,2	4,2	126,3
3.4.	Kitos neišvardytos pajamos	117,2	120,3	3,1	102,6
4.	Materialiojo ir nematerialiojo turto realizavimo pajamos	32,5	54,2	21,7	166,8
	žemės realizavimo pajamos	22,0	39,9	17,9	181,4
	Pastatų ir statinių realizavimo pajamos	10,5	14,0	3,5	133,3
	Atsargų realizavimo pajamos	0,0	0,3	0,3	-
7.	Iš viso pajamų	35 871,9	36 306,8	434,9	101,2
8.	Paskolos	1 063,2	1 062,8	-0,4	100,0
9.	Metų pradžios likutis	1 688,1	1 688,1		
	(iš jo: nepanaudota pajamų dalis, kuri viršija praėjusių metų panaudotus asignavimus)	1 687,8	1 687,8		
	IŠ VISO ĮPLAUKŲ:	38 623,20	39 057,70	434,50	101,12

Saltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitos duomenis.

Didžiausi nukrypimai nuo plano:

- Gyventojų pajamų mokesčio surinkta 1 153,7 tūkst. Eur daugiau, arba planas įvykdytas 107,6 proc.;
- žemės mokesčio surinkta 177,6 tūkst. Eur daugiau, planas viršytas 23,2 proc.;
- kitos dotacijos einamiesiems tikslams gauta 1 093,0 tūkst. Eur mažiau, plano įvykdymas 93,7 proc.;
- nuomos mokesčio už valstybinę žemę surinkta 140,5 tūkst. Eur daugiau, planas viršytas 31,6 proc.;
- mokesčio už aplinkos teršimą surinkta 11,9 tūkst. Eur daugiau, planas viršytas 45,8 proc.

Pagal 2021 m. Finansinių rodiklių įstatymo⁴⁷ 3 str. 4 p. nuostatas atskiroms ministerijoms buvo gražinta 142,9 tūkst. Eur dotacijų.

Savivaldybės biudžeto rezultatas teigiamas

22. Savivaldybės biudžeto 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitos 1-sav. duomenimis, lėšų likutis sudarė 2169,7 tūkst. Eur. Pagrindinės biudžeto sąskaitos likutis – 1814,5 tūkst. Eur, ES lėšų sąskaitos likutis – 46,3 tūkst. Eur, aplinkos apsaugos programos sąskaitoje lėšų likutis – 87,6 tūkst. Eur. Savivaldybės biudžetinių įstaigų sąskaitose likusios nepanaudotos Europos Sąjungos ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšos iš valstybės biudžeto 221,3 tūkst. Eur, kurios įtrauktos į apyvartinių lėšų likutį ataskaitinio laikotarpio pabaigoje.

Savivaldybės biudžeto išlaidos

23. Biudžeto asignavimų valdytojai informaciją apie panaudotus Savivaldybės biudžeto asignavimus pateikė finansų ministro nustatyta tvarka⁴⁸.

Savivaldybės 2021 metų pradžioje biudžete buvo patvirtinta 34 749,0 tūkst. Eur asignavimų, iš jų paskirstyta savivaldybės biudžeto metų pradžios lėšų likučiai 1688,1 tūkst. Eur. Po patikslinimų Savivaldybės biudžeto išlaidų planas sudarė 38 623,2 tūkst. Eur.

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal ekonominę klasifikaciją, tūkst. Eur

3 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų pavadinimas	Patvirtinta 2021 m.	Įvykdyta 2021 m.	Įvykdymo struktūra (%)
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	17615,6	17531,8	47,5
2.	Prekių ir paslaugų išlaidos	6079,0	5834,8	15,8
3.	Palūkanos	27,4	26,5	0,1
4.	Subsidijos	451,0	450,1	1,2
5.	Socialinės išmokos (pašalpos)	3550,6	3437,3	9,3
6.	Kitos išlaidos	1687,9	1491,0	4,0
7.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	8286,0	7190,8	19,5
8.	Finansinio turto įsigijimo išlaidos	0	0	0,0
9.	Finansinių įsipareigojimų vykdymo išlaidos (grąžintos paskolos)	925,7	925,7	2,5
	Iš viso išlaidų	38623,2	36888,0	100

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitos duomenis.

⁴⁷ LR 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybės biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas; 2020-12-22 Nr. XIV-102 (su pakeitimu).

⁴⁸ Lietuvos Respublikos finansų ministro 2008 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 1K-465 „Dėl valstybės ir savivaldybių biudžetinių įstaigų ir kitų subjektų žemesniojo lygio biudžeto vykdymo ataskaitų sudarymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

24. Didžiausią dalį išlaidų pagal ekonominę klasifikaciją yra skiriama darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui apmokėti. 2021 m. šioms išlaidoms panaudota 47,5 proc. biudžeto asignavimų. Prekių ir paslaugų išlaidos ir Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos atitinkamai sudaro 15,8 ir 19,5 proc. visų išlaidų (žr. 3 lentelę).
25. 2021 metais biudžeto išlaidos lyginant su 2020 metais išaugo beveik visoms funkcijoms vykdyti ir padidėjo 4084,2 tūkst. Eur, iš jų: žymiai išaugo būsto ir komunalinio ūkio išlaidos – 4 144,5 tūkst. Eur. 2021 m. ekonomikai ir aplinkos apsaugai palyginus su 2020 m. išleista mažiau atitinkamai 1 036,6 tūkst. Eur ir 585,3 tūkst. Eur (žr. 4 lentelę).

Savivaldybės biudžeto išlaidos pagal valstybės funkcijų klasifikaciją (tūkst. Eur)

4 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidos pagal funkcinę klasifikaciją	Patikslintas 2020 m. planas	Patikslintas 2021 m. planas	Įvykdyta per 2021 m.	Plano įvykdymas		Skirtumas, lyginant su 2020 m.
					Suma	Proc.	
1	Bendros valstybės paslaugos	2352,3	2454,2	2415,7	-38,5	6,4	101,9
2.	Gynyba	28,7	57,9	57,8	-0,1	0,2	29,2
3.	Viešoji tvarka ir visuomenės apsauga	879,8	985,6	985,6	0,0	2,6	105,8
4.	Ekonomika	4728,6	3692,0	3660,9	-31,1	9,7	-1036,6
5.	Aplinkos apsauga	1723,7	1138,4	1050,6	-87,8	2,8	-585,3
6.	Būstas ir komunalinis ūkis	3379,6	7524,1	6451,9	-1072,2	17,1	4144,5
7.	Sveikatos apsauga	638,3	744,1	685,0	-59,1	1,8	105,8
8.	Poilsis, kultūra ir religija	2947,5	3074,5	3049,7	-24,8	8,1	127,0
9.	Švietimas	11614,2	11895,7	11806,2	-89,5	31,3	281,5
10.	Socialinė apsauga	5320,6	6131,0	5798,9	-332,1	15,4	810,4
	IŠ VISO IŠLAIDŲ	33613,3	37697,5	35962,3	-1735,2	95,4	4084,2

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės biudžeto pajamų ir išlaidų vykdymo 2021 m. gruodžio 31 d. ataskaitos duomenis.

26. 2021 m. biudžete patvirtintos 6 programos, kurias iki metų pabaigos vykdė 31 asignavimų valdytojas.

Informacija apie patikslinto 2021 m. asignavimų plano vykdymą pagal programas
5 lentelė

Prog- ramos Nr.	Programos pavadinimas	Patikslintas planas, tūkst. Eur	Vykdymas, tūkst. Eur	Struktūra proc.	Nukrypimas nuo plano tūkst. Eur	Plano įvykdymo procentas
1	Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programa	11 775,73	11 686,67	31,68	89,06	99,24
2	Socialinės paramos ir sveikatos apsaugos paslaugų kokybės ir prieinamumo gerinimo programa	7 035,90	6 586,17	17,85	449,73	93,61
3	Kultūros ir turizmo, sporto, jaunimo ir bendruomenių veiklos aktyvinimo programa	2 869,78	2 847,26	7,72	22,51	99,22
4	Savivaldybės pagrindinių funkcijų vykdymo programa	5 713,30	5 653,87	15,33	59,43	98,96
5	Aplinkos apsaugos, verslo rėmimo ir žemės ūkio plėtros programa	2 282,51	2 198,59	5,96	83,91	96,32
6	Infrastruktūros objektų plėtros ir priežiūros programa	8 945,96	7 915,49	21,46	1 030,47	88,48
Iš viso asignavimų:		38 623,18	36 888,05	100,00	1 735,11	575,83

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės administracijos biudžeto duomenis.

27. Didžioji Savivaldybės biudžeto asignavimų dalis skiriama Ugdymo kokybės ir mokymosi aplinkos užtikrinimo programai – 31,68 proc. visų asignavimų (žr. 5 lentelę).

Savivaldybės įsiskolinimas metų pabaigoje padidėjo

28. Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas numato, kad Savivaldybės 2022 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) turi būti ne didesnis už 2021 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas, išskyrus sumas paskoloms grąžinti). Savivaldybės įsiskolinimas (mokėtinos sumos, išskyrus sumas paskoloms grąžinti) 2021 m. sausio 1 d. – 395,9 tūkst. Eur, 2022 m. sausio 1 d. – 704,0 tūkst. Eur. Savivaldybė neįgyvendino minėto įstatymo nuostatos, nes Savivaldybės įsiskolinimas 2022 m. sausio 1 d. išaugo 308,1 tūkst. Eur (žr. 6 lentelę).
29. Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai Tarybos sprendimu⁴⁹ įpareigoti užtikrinti, kad 2022 m. sausio 1 d. esantis įsiskolinimas (mokėtinos sumos) būtų ne didesnis už 2021 m. sausio 1 d. įsiskolinimą (mokėtinas sumas). Iš 31 asignavimo valdytojų tik 4 įgyvendino teisės aktų reikalavimus.

2021 m. gruodžio 31 d. Mokėtinų sumų pokytis, tūkst. Eur

6 lentelė

Eil. Nr.	Išlaidų grupės pavadinimas	Likutis 2021-01-01	Likutis 2021-12-31	Pokytis (-/+)
1.	Darbo užmokestis ir socialinis draudimas	5,5	8,7	3,2
2.	Prekių ir paslaugų naudojimas	259,0	273,0	14
3.	Subsidijos	0,0	0,0	0
4.	Socialinės išmokos (pašalpos)	89,5	290,8	201,3
5.	Kitos išlaidos	0	0,9	0,9
6.	Materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo išlaidos	41,9	130,6	88,7
Iš viso		395,9	704,0	308,1

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal 2021 m. gruodžio 31 d. Mokėtinų sumų ataskaitos duomenis.

Ilgalaikiai įsipareigojimai

⁴⁹ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. vasario 26 d. sprendimo Nr. T-15 „Dėl Biržų rajono savivaldybės 2021 m. biudžeto patvirtinimo“ 2.3. punktas.

30. Savivaldybė neviršijo 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių įstatymu⁵⁰ patvirtinto skolinimosi limitu. Savivaldybės skolos ataskaitų duomenys apie Savivaldybės skolinių įsipareigojimų, garantijų bei paskolų dydį yra teisingi.
31. Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai 2021 metais išaugo 148,5 tūkst. Eur. Metų pradžioje Savivaldybės skolinių įsipareigojimų likutis sudarė 4 194,2 tūkst. Eur, pabaigoje – 4 342,7 tūkst. Eur. Ilgalaikių paskolų projektams vykdyti gauta 1062,8 tūkst. Eur, grąžinta ilgalaikių paskolų 525,7 tūkst. Eur, trumpalaikių paskolų – 400,0 tūkst. Eur.
- Savivaldybė yra suteikusi tris garantijas už 1478,4 tūkst. Eur:
- 2019 m. gruodžio 19 d. Tarybos sprendimu Nr. T-276 580,4 tūkst. Eur garantiją UAB Viešųjų investicijų plėtros agentūrai už paskolos gavėjo UAB „Biržų vandenys“ įsipareigojimus pagal sutartį.
- 2020 m. rugpjūčio 28 d. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-199 buvo suteikta Biržų rajono savivaldybės 375,0 tūkst. Eur ir 2021 m. lapkričio 26 d. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu Nr. T-300 523,0 tūkst. Eur garantija paskolai UAB „Biržų autobuso parkas“.
- 2021 m. gruodžio 31 d. garantijų likutis – 587,2 tūkst. Eur.

Savivaldybės paskolų judėjimas 2021 m., tūkst. Eur

7 lentelė

Sutarties pasirašymo data ir Nr.	Bankas / Lizingo bendrovė / Kita	Galutinis terminas	Negrąžintas likutis (tūkst. EUR)		Paskolos pokytis (-grąžinta/+paimta)
			2020-12-31	2021-12-31	
2001-03-20 Nr. 410	LR FM	2022-09-01	298,9	149,4	-149,4
2010-04-06 Nr. 609/SS-31	LR FM	2034-03-15	393,8	365,7	-28,1
2011-12-06 Nr. 757/SS-124	LR FM	2035-12-01	420,4	392,4	-28,0
2014-03-31 1S-30/SS-25	LR FM	2035-12-01	225,8	210,8	-15,1
2014-12-22 Nr. 0741412020120-96/BS-271/2014	AB SEB bankas	2021-12-21	143,7	0,0	-143,7
2015-11-25 Nr. KS-2015-101781-25/SRV-246	AB Šiaulių bankas	2025-11-24	1 207,3	1 470,5	263,2
2015-11-25 Nr. KS-2015-101781-25/SRV-246	AB Šiaulių bankas	2025-11-24	806,8	645,4	-161,4
2020-06-04 Nr. SRV-248/S-83	LR FM	2021-04-30	400,0	0,0	-400,0
2021-12-16 Nr. 2021018523/SRV-494	AB SEB bankas	2028-12-16	0,0	799,6	799,6
Iš viso			3 896,7	4 033,8	137,1

Šaltinis: Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba pagal Savivaldybės administracijos biudžeto duomenis.

2021 metais savivaldybė pasiėmė 1062,8 tūkst. Eur ir grąžino 925,7 tūkst. Eur. paskolų.

⁵⁰ LR 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybės biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas; 2020-12-22 Nr. XIV-102 (su pakeitimu).

3. SAVIVALDYBĖS LĖŠŲ IR TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JAIS TEISĖTUMO VERTINIMAS

32. Vidaus kontrolė, įskaitant finansų kontrolę, turi užtikrinti, kad įstaigų veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka, Savivaldybės turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ir kitų neteisėtų veikų, būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principų, o informacija apie įstaigos finansinę ir kitą veiklą būtų gaunama laiku ir teisinga, bei būtų naudojama tikslios ir patikimos finansinės atskaitomybės sudarymui.

Vertindami Savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams, nustatėme atvejus, kai nesutvarkyti turto valdymo dokumentai, informacija apie turto valdymą neužregistruota privalomuose registruose, netinkamai atliekama inventorizacija, vykdomi viešuosius pirkimus ir nustatant bei apskaičiuojant darbo užmokestį padarytos klaidos bei kt.

Savivaldybės įstaigose dokumentai darbo santykių srityje įforminami netiksliai

33. Audito metu vertinę vidaus kontrolės aplinką, nustatėme, kad kai kuriose įstaigose netinkamai įforminami dokumentai, susiję su darbo santykiais.

Neperžiūrėtos pareigybių funkcijos ir etatai

Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekoje vyresniųjų bibliotekininkių pareigybių aprašymuose nustatyti A, B ir C pareigybės lygiai, o nustatytos funkcijos yra panašios. Toks pareigybių lygių nustatymas neatitinka Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo⁵¹ 3 straipsnio 2 punkte ir Bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijų⁵² reikalavimų.

Bibliotekoje užimta 1,3 etato kūriko pareigų (dirba trys darbuotojai). Darbo sutartyse nurodomas C pareigybės lygis ir nurodoma minimali mėnesinė alga. Tai prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymo 4 priedo nuostatomis, kuriose nustatyti valstybės ir savivaldybių įstaigų kvalifikuotų darbuotojų C lygio pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientai.

Viešųjų pirkimų funkcijos yra priskirtos pareigybės aprašyme Bibliotekos vyresniajam bibliotekininkui viešiesiems pirkimams. Pareigybės aprašyme minėtam darbuotojui nustatyti bibliotekininkui specialūs reikalavimai, tačiau darbuotojas faktiškai atlieka tik viešųjų pirkimų funkcijas, todėl pareigybės aprašymas yra keistinas.

Bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijų 15.2 p. struktūrinius teritorinius padalinius rekomenduojama steigti atsižvelgiant į aptarnaujamos teritorijos gyventojų skaičių. Kintant demografinėi situacijai, atsižvelgus į Savivaldybių viešųjų bibliotekų ir mokyklų (išskyrus aukštąsias mokyklas) bibliotekų paslaugų integravimo modelius Savivaldybėje reikalingos numatyti priemonės dėl Bibliotekos struktūrinių padalinių veiklos vykdymo tęstinumo bei Bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijų įgyvendinimo todėl tikslinga būtų parengti ir įgyvendinti Bibliotekos tinklo ir veiklos optimizavimo programą.

Biržų švietimo pagalbos tarnybos valdymo struktūra ir pareigybių sąrašas yra tikslintinas, kad atitiktų įstaigos poreikį, kadangi įstaigoje, kurioje dirba tik 17 darbuotojų, iš jų 1 etatu dirba

⁵¹ Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 2017 m. sausio 17 d. Nr. XIII-198.

⁵² Bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016 m. birželio 22 d. įsakymu Nr. ĮV-536 „Dėl bibliotekos valdymo tobulinimo rekomendacijų patvirtinimo“, 33 p.

administratorius, 0,25 etato archyvaras, 1 etatu buhalteris, 0,5 etato ūkvedys ir 0,5 etato remonto darbininkas. Pastebėta, kad buhalterio darbo sutartyje periodiškai susitariama dėl mažesnės darbo laiko normos (pvz. 2021-10-04 įsakymas Nr. P-61, pagal kurį nuo 2021 m. spalio 4 d. iki 2021 m. gruodžio 31 d. sumažinama laiko norma iki 30 val. per savaitę).

Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu⁵³ (nuo 2020 m. gruodžio 17 d. iki 2022-07-01) valstybės tarnautojui, nustatyta 10 proc. pareiginės algos dydžio priemoka už papildomų užduočių atlikimą, kai atliekamos pareigybės aprašyme nenumatytos funkcijos (už teisės aktų projektų antikorupcinį vertinimą), priemoką mokant ne ilgiau kaip 6 mėnesius per kalendorinius metus, nors teisės aktų projektų antikorupcinio vertinimo funkcija yra nuolatinio pobūdžio.

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ kai kurių pareigybių aprašymuose nustatyti pareigybės lygiai neatitinka būtinojo išsilavinimo lygio. Organizacinė valdymo struktūra⁵⁴ keistina, nes ne visos išdėstytos pareigybės, pavyzdžiui, nėra „Mokinio padėjėjas ir „Vaikų palydovas“ pareigybių.

Netikslumai darbo sutartyse

Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos darbuotojų darbo sutartyse darbo sutarties sąlygų pildymai atliekami, tačiau pasitaiko klaidų.

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ darbuotojų darbo sutartyse pasitaiko atvejų, kai darbo sutarties sąlygų pakeitimai netikslūs arba neatliekami.

Apskaičiuojant darbo užmokestį nustatyti neatitikimai

34. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo apmokėjimo sąlygos ir dydžiai, priemokų, premijų ir materialinių pašalpų mokėjimo sąlygos, darbuotojų pareigybių lygiai ir grupės nustatytos įstaigų Darbo apmokėjimo sistemoje ir Darbo tvarkos taisyklėse.

Neteisingai apskaičiuojamas darbo užmokestis ir kitos išmokos

Savivaldybės administracijoje valstybės tarnautojams skaičiuojant darbo užmokestį už papildomas apmokamas poilsio dienas nebuvo pridedamos valstybės tarnautojui skirtos priemokos.

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ darbuotojams, kurių veikla įvertinta labai gerai, nustatytas 10 proc. pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio kintamoji dalis. Tai prieštarauja darbo apmokėjimo įstatymo nuostatai, kad biudžetinės įstaigos darbuotojo veiklą įvertinus labai gerai „nustatomas pareiginės algos kintamosios dalies dydis, ne mažesnis kaip 15 procentų pareiginės algos pastoviosios dalies dydžio“.

Nustatytos darbo užmokesčio neatitiktys dėl neteisingai nustatyto pedagoginio darbo stažo ir pastoviosios dalies koeficiento Biržų Kaštonų pagrindinėje mokykloje, Biržų švietimo pagalbos tarnyboje, Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“.

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ darbo apmokėjimo sistemoje pareiginės algos pastoviosios dalies koeficientų didinimo dėl veiklos sudėtingumo kriterijai neišdėtinuoti, o

⁵³ Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. AK-604.

⁵⁴ Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ direktoriaus 2019 m. birželio 7 d. įsakymas Nr. V-150.

įstaigos direktoriaus įsakymu pastoviosios dalies koeficientas dėl veiklos sudėtingumo darbuotojams didinamas skirtingai.

Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekoje netiksliai skaičiuojamas nepanaudotų atostogų darbo dienų skaičius, todėl neteisingai paskaičiuotos kompensacijos už nepanaudotas atostogas.

Nustatyta atvejų, kai įstaigose nesutvarkyti turto valdymo dokumentai

35. Valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausantis registruotinas turtas teisės aktų nustatyta tvarka turi būti registruojamas viešuosiuose registruose⁵⁵, o Nekilnojamojo turto registre turi būti registruojami nekilnojamieji daiktai (žemės sklypai, statiniai, butai daugiabučiuose namuose, patalpos), jeigu jie Nekilnojamojo turto kadastro įstatymo nustatyta tvarka yra suformuoti kaip atskiri nekilnojamojo turto objektai ir jiems suteiktas unikalus numeris ir daiktinės teisės į nekilnojamąjį daiktą⁵⁶.

Nesutampa apskaitos duomenys su Nekilnojamojo turto registro duomenimis

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ ir Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos Ilgalaikio turto apskaitos kortelėse užregistruoti turto duomenys neatitinka Registrų centro ir Savivaldybės turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktų duomenims. Bei nustatyti atvejų, kad įstaigos nekilnojamojo turto registre neužregistravo nekilnojamojo turto, kaip kitos daiktinės teisės turto patikėjimo teise.

Nenaudojamam turtui skaičiuojamas nusidėvėjimas

Pagal nekilnojamojo turto registro centrinio duomenų banko išrašą, pastatui – vaikų darželis (unik. Nr. 3698-1015-0010) nėra įrašo, kaip kitos daiktinės teisės, kuris būtų užregistruotas Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklai valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise. Registrų centro duomenų bazės išrašo duomenimis, minėto pastato dalies 31/100 nuosavybė yra Biržų rajono savivaldybės taryba. Pastatas – vaikų darželis šiuo metu yra avarinės būklės ir neeksploatuojamas, mokykla jame nevykdo veiklos. Tarybos sprendimu⁵⁷ šis turtas yra įtrauktas į viešame aukcione parduodamo Biržų rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašą. Mokyklos ilgalaikio materialiojo turto apskaitos tvarkos apraše numatyta, kad <... atskiro ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto vienetas pradedamas naudoti, o nusidėvėjimas neskaiciuojamas, kai turtas nenaudojamas veikloje...>. Mokyklos buhalterinėje apskaitoje pastatas – vaikų darželis užregistruotas, kaip ilgalaikis turtas balansinėje sąskaitoje „Negyvenamieji pastatai“ ir jam skaičiuojamos nusidėvėjimo sąnaudos.

Nustatyta, kad negyvenamoji patalpa-garažas (unik. Nr. 3697-6005-3032:0027) neeksploatuojamas ir Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ jame nevykdo veiklos. Mokyklos-darželio buhalterinėje apskaitoje negyvenamoji patalpa - garažas užregistruotas, kaip ilgalaikis turtas balansinėje sąskaitoje „Kitų statinių įsigijimo savikaina“, nusidėvėjimo norma nustatyta 75 metai, minėtam turtui iki šiol buvo skaičiuojamos nusidėvėjimo sąnaudos. Audito

⁵⁵ Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo 16 str. 4 d.

⁵⁶ Nekilnojamojo turto registro įstatymo 9 str. ir 11 str.

⁵⁷ Biržų rajono savivaldybės tarybos 2021 m. gegužės 28 d. sprendimas Nr. T-171 „Dėl Biržų rajono savivaldybės tarybos 2015 m. birželio 30 d. sprendimo Nr. T-148 „Dėl viešame aukcione parduodamo Biržų rajono savivaldybės nekilnojamojo turto ir kitų nekilnojamųjų daiktų sąrašo patvirtinimo“.

metu įstaigos direktoriaus įsakymu⁵⁸ šis ilgalaikis turtas pripažintas nereikalingu arba (negalimu) naudoti, todėl raštu⁵⁹ kreipėsi į Savivaldybės administracijos direktorių dėl patikėjimo teise valdomo, bet įstaigos veikloje nenaudojamo turto, grąžinimo.

Turtas perduotas valdyti netinkama teisine forma

Tarybos sprendimu perduotos Bibliotekai pagal panaudos sutartį 10 metų bibliotekos veiklai vykdyti Savivaldybei nuosavybės teise priklausančios ir Biržų krašto muziejaus „Sėla“ patikėjimo teise valdomas 1286,18 kv. m negyvenamąsias patalpas Biržuose, Radvilos g. 3 (unik. Nr. 3680-0000-3017). Tarybos sprendimu patvirtinti Bibliotekos patalpų nuomos įkainiai: pirmo aukšto salės – darbo dienomis už 1 val. 43,50 Eur, poilsio ir švenčių dienomis už 1 val. 60,00 Eur; trečio aukšto salės – darbo dienomis už 1 val. 29,00 Eur, poilsio ir švenčių dienomis 40,00 val. Tai prieštarauja Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo nuostatomis, kuriame nustatyta, kad asmenys, kuriems valstybės ir savivaldybių turtas perduotas neatlygintinai naudotis, negali jo išnuomoti ar kitaip perduoti naudotis tretiesiems asmenims.

Nesutvarkyti patalpų naudojimo dokumentai

Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios biblioteka rajone turi 20 padalinių. Ilgalaikio turto, gauto pagal panaudą, inventorizavimo-sutikrinimo žiniaraštyje įtraukta tik 13 padalinių. Nustatyta, kad Anglininkų padalinio savivaldybės turto 2010 m. vasario 24 d. panaudos sutartis Nr. ST-10 yra pasibaigusi, dėl kai kurių padalinių patalpų naudojimo nėra sudarytų sutarčių (pvz. Obelaukių, Nausėdžių, Kratiškių, Skrebiškių ir Pačeriaukštės). 2018 m. rugpjūčio 31 d. Bendruomenės turto panaudos sutartis Nr. 1 nenutraukta, nors Ramongaliuose bibliotekos padalinio nebėra.

Vis dar neužtikrinamas tinkamas metinės inventorizacijos vykdymas ir įforminimas

36. Inventorizacijos taisyklės⁶⁰ numato, kad Viešojo sektoriaus subjektai privalo inventorizuoti visą turimą turtą ir išsipareigojimus. Subjekto vadovas įstatymų nustatyta tvarka atsako už inventorizacijos organizavimą ir atlikimą laiku, inventorizavimo duomenų išsaugojimą, sutikrinimo žiniaraščiuose nustatytų trūkumų išieškojimą, galutinio sprendimo priėmimą⁶¹. Atrankos būdu peržiūrėjus 12 biudžetinių įstaigų, nustatyta, kad atliekant metinę inventorizaciją vis dar pasitaiko neatitiktį:

- inventorizavimo aprašai nesudaromi laikantis Inventorizacijos taisyklių 17 p. reikalavimų;
- nustatomi buhalterinėje apskaitoje ir inventoriniuose žiniaraščiuose turto duomenų skirtumai;
- ne visas turtas inventorizuojamas;
- neatliekama maisto produktų (atsargų) ir nepanaudotų numeruotų apskaitos blankų inventorizacija ne rečiau kaip kartą per ketvirtį.

Nustatytos klaidos vykdant viešuosius pirkimus

37. Atrankos būdu peržiūrėta 12 biudžetinių įstaigų pirkimų dokumentai (pirkimo paraiškos, teikėjų apklausos pažymos, sutartys, įstaigų viešųjų pirkimų organizavimo, vykdymo ir vidaus kontrolės aprašai, įstaigų viešųjų pirkimų komisijos veiklos organizavimo reglamentai, komisijos ir kt.).

⁵⁸ Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ direktoriaus 2022 m. gegužės 11 d. įsakymas Nr. V-116 „Dėl nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti nekilnojamojo turto pripažinimo“.

⁵⁹ Biržų mokyklos-darželis „Vyturėlis“ 2022 m. gegužės 18 d. raštas Nr. S-60 „Dėl Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti nekilnojamojo turto“.

⁶⁰ Lietuvos Respublikos 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ 8 p.

⁶¹ Ten pat, 64 p.

Ne visais atvejais teisingai pildomi viešųjų pirkimų dokumentai

Viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 9 punkte nustatyta, kad „Perkančioji organizacija laimėjusio dalyvio pasiūlymą, sudarytą pirkimo sutartį, preliminarąją sutartį ir šių sutarčių pakeitimus, išskyrus informaciją, kurios atskleidimas prieštarautų informacijos ir duomenų apsaugą reguliuojantiems teisės aktams arba visuomenės interesams, pažeistų teisėtus konkretaus tiekėjo komercinius interesus arba turėtų neigiamą poveikį tiekėjų konkurencijai, ne vėliau kaip per 15 dienų nuo pirkimo sutarties ar preliminarosios sutarties sudarymo ar jų pakeitimo, bet ne vėliau kaip iki pirmojo mokėjimo pagal ją pradžios Viešųjų pirkimų tarnybos nustatyta tvarka turi paskelbti Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje“. Biržų Kaštonų pagrindinės mokykla 2021 metais Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau CVP IS) nepaviešino sudarytų pirkimų sutarčių.

Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ viešųjų pirkimų komisijos darbo reglamentas neatitinka Viešųjų pirkimo įstatymo nuostatų.

Į metinę Atn-3 ataskaitą nereikia įtraukti pirkimų, atliktų per Centrinės perkančiąsias organizacijas (ne tik CPO.LT, bet ir kitas centrinės perkančiąsias organizacijas) arba iš jų⁶². Biržų švietimo pagalbos tarnyba į metinę Atn-3 ataskaitą Tarnyba yra įtraukusi per CPO vykdytą pirkimą.

Vis dar neperduoti vandentiekio, nuotekų ir paviršinių nuotekų tinklai

38. Vis dar neperduotas turtas UAB „Biržų vandenys“ valdyti teisės aktų nustatyta tvarka. Savivaldybės administracija nėra perdavusi vandentiekio, nuotekų ir paviršinių nuotekų tinklų, kuriuos naudoja UAB „Biržų vandenys“. 2021 m. gruodžio 31 d. duomenimis, šio turto likutinė vertė 640,1 tūkst. Eur, iš jų vandentiekio tinklai – 143,4 tūkst. Eur, nuotekų – 408,8 tūkst. Eur ir lietaus nuotekų tinklai – 87,9 tūkst. Eur.

Vis dar didelė dalis vietinės reikšmės keliams (gatvėms) nėra atlikti kadastriniai matavimai ir teisiškai įregistruoti

39. Ankstesnių metų Biržų rajono savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinių ataskaitose Kontrolės ir audito tarnyba pateikė pastebėjimą, kad ne visiems vietinės reikšmės keliams (gatvėms) atlikti kadastriniai matavimai ir ne visi keliai (gatvės) teisiškai įregistruoti.

4. VIDAUS KONTROLĖS SISTEMA

Vidaus kontrolė, įskaitant finansų kontrolę, turi užtikrinti, kad įstaigų veikla būtų vykdoma įstatymų, kitų teisės aktų nustatyta tvarka, Savivaldybės turtas bei įsipareigojimai tretiesiems asmenims būtų apsaugoti nuo sukčiavimo, iššvaistymo, pasisavinimo, neteisėto valdymo ir kitų neteisėtų veikų, būtų laikomasi patikimo finansų valdymo principų, o informacija apie įstaigos finansinę ir kitą veiklą būtų gaunama laiku ir teisinga, bei būtų naudojama tikslios ir patikimos finansinės atskaitomybės sudarymui.

Už Įstaigos veiklos (įskaitant apskaitą) organizavimą, efektyvios vidaus kontrolės (įskaitant finansų kontrolę) sukūrimą, jos veikimą bei tobulinimą yra atsakingas įstaigos vadovas.

⁶² <https://klausk.vpt.lt/hc/lt/articles/360002373319-Apie-metines-Atn-3-ataskaitas>

Audito metu nustatyta, kad ne visose Savivaldybės įstaigose vidaus kontrolės procedūros yra veiksmingos. Įstaigų direktorių sukurta vidaus kontrolė, įskaitant finansų kontrolę, yra neefektyvi ir funkcionuoja nepakankamai. Nustatytos neatitiktys: vidaus įsakymų rengimo, dokumentų ir personalo valdymo srityse, darbo apmokėjimo sistemose, naudojant ir valdant turtą, vykdant viešuosius pirkimus, rodo, kad vidaus kontrolės sistema Įstaigose yra nepakankama ir tobulintina. Įstaigų vadovams pateikėme raštus dėl nustatytų vidaus kontrolės trūkumų. Įstaigų vadovai pateikė numatytas priemones pateiktų rekomendacijų įgyvendinimui bei jų įgyvendinimo terminus.

5. PASIEKTA PAŽANGA, ŠALINANT NUSTATYTAS NEATITIKTIS IR ĮGYVENDINANT REKOMENDACIJAS

Apie audito metu nustatytas kitas klaidas, neatitikimus, teisės aktų pažeidimus Savivaldybės administracijos direktorius, konsoliduojamųjų subjektų vadovai buvo informuoti Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos raštais, žodžiu, elektroniniu paštu, kuriuose mes taip pat pateikėme rekomendacijas nustatytiems trūkumams šalinti ir apskaitos kontrolei gerinti (žr. ataskaitos 2 priedas).

Dauguma konsoliduojamųjų subjektų vadovų operatyviai vykdė audito metu pateiktas rekomendacijas ir šalino nustatytas klaidas, pažeidimus ir neatitiktis. Džiaugiamės, kad šiuo metu dauguma nustatytų klaidų, neatitikčių yra ištaisyta arba pateikti rekomendacijų įgyvendinimo planai. Pažymėtina, kad dalis rekomendacijų dar neįgyvendinta, bet pagal pateiktus konsoliduojamųjų subjektų atsakymus, planuojama jas įgyvendinti. Tikimės, kad šios rekomendacijos bus įgyvendintos, todėl audito ataskaitoje jų pakartotinai nenurodome.

Savivaldybės kontrolierė

Žaneta Eriksonienė

Vyriausioji patarėja

Stasė Čeponienė

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Savivaldybės administracijos direktoriui

Eil. Nr.	Rekomendacija	Priemonės ir veiksmai rekomendacijai įgyvendinti	Rekomendacijos įgyvendinimo terminas (data)	Už rekomendacijos įgyvendinimą atsakingas darbuotojas
1.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad būtų teisingai apskaityti Biržų rajono savivaldybės vietinės reikšmės keliai ir gatvės (ataskaitos 2 p.)	Administracijos direktoriaus įsakymu paskirti atsakingus asmenis dėl informacijos pateikimo Buhalterinės apskaitos skyriui	2022-12-31	Bendrojo skyriaus vedėjas
2.	Patikslinti Biržų rajono savivaldybės finansinio turto apskaitos tvarkos aprašą (ataskaitos 4 p.)	Aprašas patikslinamas pagal paskutinius galiojančius teisės aktus	2023-09-01	Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėjas
3.	Apskaitoje teisingai registruoti Kontroliuojamų ne viešojo sektoriaus ir asocijuotųjų subjektų finansavimo sąnaudas ir pajamas (ataskaitos 5 p.)	Kontroliuojamiems ne viešojo sektoriaus subjektams dotacijų apskaita detalai nebuvo išaiškinta iki 2021 m. duomenų pateikimo į VSAKIS. Siekiant teisingo valstybės konsoliduoto ataskaitų rinkinio sudarymo parengimo buvo atlikta vienkartinė operacija	Dotacijų apskaita vykdoma pagal paskutinį išaiškinimą	Buhalterinės apskaitos skyriaus vedėjas
4.	Kontroliuoti, kad būtų laiku parengti dokumentai rekonstravimo ir statybos darbų užbaigimui, užtikrinti, kad ilgalaikis turtas iš nebaigtos statybos būtų iškeltas laiku (ataskaitos 10-12 p.)	Pateikti reikalingus dokumentus statybos užbaigimo įforminimui, surašant deklaracijas	Per 5 d. d. nuo gauto rangovo užbaigtų darbų perdavimo užsakovui akto pateikti Buhalterinės apskaitos skyriui	Statybos ir infrastruktūros skyriaus vyr. specialistas
5.	Numatyti papildomas vidaus kontrolės procedūras, kurios užtikrintų, kad Savivaldybės mokėtinos sumos nedidėtų (ataskaitos 28-29 p.)	Išsiųsti įstaigoms raštą dėl įsiskolinimo metų pabaigoje mažinimo. Pagal galimybes kontroliuoti įstaigų skolinius įsipareigojimus, analizuoti Mokėtinų sumų ataskaitas	2023-02-20	Biudžeto skyriaus vyr. specialistas

Plano sudarymo paaiškinimas:

1–2 lentelės stulpelius užpildo Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos darbuotojai, atlikę auditą;
3–5 lentelės stulpelius užpildo subjekto, kuriam pateikta rekomendacija, atsakingas atstovas.

Audito ataskaitos „Biržų rajono savivaldybės
2021 metų konsoliduotųjų finansinių
ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto
vykdymo ir turto naudojimo vertinimas“
priedas Nr. 1

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audito tikslas:

- įvertinti Biržų rajono savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių duomenis ir pareikšti nepriklausomas nuomones;
- įvertinti Biržų rajono savivaldybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo ir disponavimo jais teisėtumą pasirinktose srityse.

Auditas atliktas:

- pagal Tarptautinius audito standartus⁶³ ir Tarptautinės aukščiausųjų audito institucijų standartus⁶⁴.
- siekiant gauti pakankamą užtikrinimą, kad konsoliduotosiose finansinėse ir biudžeto vykdymo ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o Savivaldybės biudžetas ir turtas valdomi, naudojami ir disponuojama jais teisėtai. Visiškas užtikrinimas neįmanomas dėl įgimtų audito ir vidaus kontrolės apribojimų bei to fakto, kad netikrinome visų (100 proc.) ūkinių operacijų, ūkinių įvykių ir sudarytų sandorių.

Nustatyti dalykai skirstomi į turinčius reikšmingą įtaką subjekto ataskaitų rinkinio teisingumui, savivaldybės ataskaitų rinkinio teisingumui ir jos neturinčius. Reikšmingu dalyku Savivaldybės KFAR yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, turinti įtakos vienam konsoliduotųjų finansinių ataskaitų straipsniui, viršijanti 1 370,7 tūkst. Eur (apskaičiuota atsižvelgiant į pasirinktą reikšmingumą), taip pat kokybiškai reikšmingu yra laikoma svarbiausių vidaus kontrolės priemonių nebuvimas ar jų nesilaikymas. Reikšmingu dalyku Savivaldybės BVA yra laikoma apskaitos klaida ar jų visuma, viršijanti 772,5 tūkst. Eur. Kokybinį reikšmingumą naudojome nustatytų dalykų vertinimui tais atvejais, kai iškraipymų suma (nors yra mažesnė už kiekybinį reikšmingumą) gali daryti įtaką vartotojų priimamiems sprendimams.

Audito apimtis ir metodai	
Audituotos (konsoliduotos) finansinės ir biudžeto vykdymo ataskaitos	Savivaldybės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys: konsoliduotoji finansinės būklės, konsoliduotoji veiklos rezultatų, konsoliduotoji pinigų srautų ir konsoliduotoji grynojo turto pokyčio ataskaitos bei konsoliduotųjų finansinių ataskaitų aiškinamasis raštas, parengti pagal 2021-12-31 duomenis. Savivaldybės 2021 metų konsoliduotųjų biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys: Biudžeto pajamų ir išlaidų plano vykdymo ataskaita (forma Nr. 1-sav.), Biudžeto išlaidų sąmatos vykdymo ataskaita (forma Nr. 2-sav.), Skolinių įsipareigojimų ataskaita (10 priedas), Mokėtinų sumų ataskaita (9 priedas) bei aiškinamasis raštas dėl 2021 m. Savivaldybės biudžeto vykdymo.
2021 m. pradžios ir pabaigos turto ir atitinkamai finansavimo	2021 m. pradžioje turto ir atitinkamai finansavimo sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likutis buvo iš viso 81 047,06 tūkst. Eur, pabaigoje – 91 380,21 tūkst. Eur.

⁶³ Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos išleisti Tarptautiniai audito standartai (Lietuvos audito rūmų išversti į lietuvių kalbą, <http://lar.lt/www/new/page.php?326>).

⁶⁴ Finansinio audito (1000-1810 TAAIS) ir atitikties audito (4000 TAAIS) standartai (<http://www.vkontrole.lt/page.aspx?id=350>).

sumų, įsipareigojimų ir grynojo turto likučiai	
2021 m. pajamos, sąnaudos ir patirtos išlaidos	Savivaldybė gavo 49 130,33 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 49 344,65 tūkst. Eur sąnaudų. Savivaldybės pagrindinės veiklos rezultatas neigiamas – išlaidos viršijo pajamas 214,32 tūkst. Eur. Savivaldybė gavo 36 306,8 tūkst. Eur pajamų ir patyrė 36 888,0 tūkst. Eur išlaidų.
Vykdomos programos ir asignavimų valdytojams patvirtinti asignavimai	Savivaldybės 2021 metų biudžete patvirtinta 6 programos, Savivaldybės biudžeto asignavimai paskirstyti 31 asignavimų valdytojams, asignavimų planas (įskaitant patikslinimus) yra 37 697,5 tūkst. Eur.
Veikusių pavaldžios, kontroliuojamos įstaigos	Į 2021 metų Savivaldybės KFAR įtrauktos 28 Savivaldybės kontroliuojamų VSS finansinės ataskaitos, iš jų 23 biudžetinės įstaigos, 4 viešosios įstaigos ir Savivaldybės išdas. Rinkinyje atvaizduotas finansinis turtas, kurį sudaro Savivaldybei priklausantis šių bendrovių nuosavas kapitalas: 1 savivaldybės įmonė, kurioje viešojo sektoriaus subjektas įgyvendina įmonės savininko teises ir pareigas; 5 kontroliuojamos akcinės ir uždarnosios akcinės bendrovės; 1 asocijuotasis subjektas; 1 kitas subjektas.
Audito apimties apribojimai	Audito apimties apribojimų nebuvo
Vertintos sritys ir jose atliktos procedūros	
2021 m. Savivaldybės konsoliduotųjų ataskaitų rinkinio duomenys	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos, apskaitos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys ir kuriose egzistuoja iškraipymo rizika: turto, pajamų, įsipareigojimų ir sąnaudų.	
Turto sritis	Subjektuose įvertinome turto inventorizacijos atlikimo tinkamumą. Taip pat atrankos būdu įvertinome turto įsigijimo, amortizacijos ir nusidėvėjimo skaičiavimo operacijų registravimą apskaitos registruose (teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis). Įvertinome turto balansinės vertės ir finansavimo sumų likučių atitiktį.
Įsipareigojimų sritis	Atrankos būdu įvertinome įsipareigojimų ūkinių operacijų registravimą apskaitos registruose (laiku, teisinga verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Pajamų sritis	Vertinome pajamų pripažinimą ir įvertinimą ir su jomis susijusių gautinų sumų registravimą (laiku, tinkama verte, esant pagrindžiantiems dokumentams, tinkamomis sąskaitų korespondencijomis).
Sąnaudų sritis	Atrankos būdu vertinome: - sąnaudų pripažinimą ir registravimą (ar tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo patirtos, pagrįstumą, tikrumą, užregistravimą teisinga verte ir tinkamomis sąskaitų korespondencijomis); - atostogų rezervo paskaičiavimą; - atvaizdavimą tinkamuose ataskaitų straipsniuose.
Bendras ataskaitų rinkinio ir konsolidavimo proceso vertinimas	Patikrinome apskaitos metodų tinkamumą ir apskaitinių vertinimų pagrįstumą. Patikrinome konsolidavimo metu atliktų koregavimų tinkamumą, išsamumą ir tikslumą. Patikrinome bendrą ataskaitų rinkinių pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant atskleidimą, ir tai, ar finansinėse ataskaitose pateikti ūkiniai įvykiai taip, kad atitiktų VSAFAS reikalavimus, o biudžeto vykdymo ataskaitose – biudžeto ataskaitų rinkinio sudarymo taisyklių reikalavimus.

2021 m. biudžeto asignavimų panaudojimo vertinimas	
Atlikus audituojamo subjekto veiklos ir vidaus kontrolės sistemų tyrimą, nustatytos kiekybiškai reikšmingos sritys, kuriose egzistuoja neatitikties rizika	Biudžeto išlaidų srityje kiekybiškai reikšmingiausia ir dėl rizikos – darbo užmokesčio sritis (darbo apmokėjimo sąlygų nustatymo teisėtumas, skaičiavimo teisingumas, išmokų skyrimas); Prekių ir paslaugų naudojimo sritis (prekių įsigijimas, ilgalaikio materialiojo turto remontas ir kitos paslaugos); Ilgalaikio turto sritis.
Asignavimų panaudojimas	Atrinktose įstaigose atlikome audito procedūras ir vertinome ar pagrįstai ir teisėtai panaudotos lėšos darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui, prekių ir paslaugų naudojimui, ar laikomasi sutarčių sąlygų. Ar turtas įsigytas teisės aktų nustatyta tvarka, ar išlaidos turtui įsigyti buvo suplanuotos ir neviršijo patvirtinto asignavimų plano.
Teisės aktai, kuriems vertinta atitiktis	Pateikta 4 priede.

Audito ataskaitos „Biržų rajono savivaldybės
2021 metų konsoliduotųjų finansinių
ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto
vykdymo ir turto naudojimo vertinimas“
priedas Nr. 2

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBOS RAŠTAI
(ATASKAITOS), PATEIKTI KONSOLIDUOJAMIEMS SUBJEKTAMS**

Eil. Nr.	Adresatas	Rašto data	Rašto Nr.	Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos rašto (ataskaitos) antraštė	Teiktų rekomendacijų skaičius
1.	Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui	2022-02-01	K4-18	Dėl netinkamos maisto produktų apskaitos švietimo įstaigose	1
2.	Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos direktoriui	2022-03-17	K4-24	Dėl nustatytų neatitikimų	10
3.	Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui	2022-04-04	K4-25	Dėl objekto iškelimo apskaitoje iš turto grupės „Nebaigta statyba“	1
4.	Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešosios bibliotekos direktoriui	2022-04-06	K4-30	Dėl finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos ir išvados	9
5.	Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos direktoriui	2022-04-07	K4-33	Dėl finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos ir išvados	18
6.	Biržų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ direktoriui	2022-05-26	K4-48	Dėl finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos ir išvados	13
7.	Biržų švietimo pagalbos tarnybos direktoriui	2022-05-27	K4-51	Dėl finansinio (teisėtumo) audito ataskaitos ir išvados	10
8.	Biržų rajono savivaldybės administracijos direktoriui	2022-06-23	K4-59	Dėl pastebėjimų audito metu	2
9.	Biržų kultūros centro direktoriui	2022-06-30	K4-61	Dėl nustatytų neatitikimų	1
10.	Biržų „Saulės“ gimnazijos	2022-06-30	K4-62	Dėl nustatytų neatitikimų	1
11.	Biržų r. kūno kultūros ir sporto centro direktoriui	2022-06-30	K4-63	Dėl nustatytų neatitikimų	1
12.	Biržų Kaštonų pagrindinės mokyklos direktoriui	2022-06-30	K4-64	Dėl nustatytų neatitikimų	2
13.	Biržų lopšelio-darželio „Genys“ direktoriui	2022-06-30	K4-65	Dėl nustatytų neatitikimų	2
14.	Biržų lopšelio-darželio „Drugelis“ direktoriui	2022-06-30	K4-66	Dėl nustatytų neatitikimų	2
15.	Biržų turizmo ir informacijos centro direktoriui	2022-06-30	K4-67	Dėl nustatytų neatitikimų	1

16.	Biržų r. savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktoriui	2022-06-30	K4-68	Dėl nustatytų neatitikimų	1
17.	Biržų r. Vabalninko Balio Sruogos gimnazijos direktoriui	2022-06-30	K4-69	Dėl nustatytų neatitikimų	1
18.	Biržų „Aušros“ pagrindinės mokyklos direktoriui	2022-06-30	K4-70	Dėl nustatytų neatitikimų	2
19.	VšĮ Biržų ligoninės direktoriui	2022-07-01	K4-71	Dėl nustatytų neatitikimų	1
20.	VšĮ „Vaiko užuovėja“ direktoriui	2022-07-01	K4-72	Dėl nustatytų neatitikimų	1

Audito ataskaitos „Biržų rajono savivaldybės
2021 metų konsoliduotųjų finansinių
ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto
vykdymo ir turto naudojimo vertinimas“
priedas Nr. 3

**BIRŽŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021 M. KONSOLIDUOJAMŲ VIEŠOJO
SEKTORIAUS SUBJEKTŲ SĄRAŠAS**

Eil. Nr.	Kontroliuojamo arba valdomo VSS kodas	Kontroliuojamo arba valdomo VSS pavadinimas	Nuosavybės dalys (%)
1.	154891295	Biržų rajono savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnyba	100,00
2.	155324419	Viešoji įstaiga „Vaiko užuovėja“	100,00
3.	188642518	Biržų rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba	100,00
4.	188642660	Biržų rajono savivaldybės administracija	100,00
5.	190534528	Biržų lopšelis-darželis „Ąžuoliukas“	100,00
6.	190534670	Biržų lopšelis-darželis „Genys“	100,00
7.	190544821	Biržų rajono Kratiškių mokykla- daugiafunkcis centras	100,00
8.	190545695	Biržų „Atžalyno“ pagrindinė mokykla	100,00
9.	190545880	Biržų „Aušros“ pagrindinė mokykla	100,00
10.	190546078	Biržų Kaštonų pagrindinė mokykla	100,00
11.	190546110	Biržų „Saulės“ gimnazija	100,00
12.	190547931	Biržų Vlado Jakubėno muzikos mokykla	100,00
13.	190548271	Biržų rajono savivaldybės Jurgio Bielinio viešoji biblioteka	100,00
14.	190562082	Biržų krašto muziejus „Sėla“	100,00
15.	190570182	Viešoji įstaiga Biržų ligoninė	100,00
16.	191528414	Biržų rajono Legailių globos namai	100,00
17.	193319235	Viešoji įstaiga Biržų rajono savivaldybės poliklinika	100,00
18.	193319388	Biržų turizmo informacijos centras	100,00
19.	290533950	Biržų mokykla-darželis „Vyturėlis“	100,00

20.	290534290	Biržų lopšelis-darželis „Drugelis“	100,00
21.	290547170	Biržų r. Vabalninko Balio Sruogos gimnazija	100,00
22.	300000416	Biržų kultūros centras	100,00
23.	300072593	Biržų švietimo pagalbos tarnyba	100,00
24.	300095268	Viešoji įstaiga Biržų rajono socialinių paslaugų centras	100,00
25.	301797609	Biržų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	100,00
26.	304195675	Biržų rajono kūno kultūros ir sporto centras	100,00
27.	304220580	Biržų rajono Kirdonių universalus daugiafunkcis centras	100,00
28.	M16I	Biržų rajono savivaldybės išdas	100,00

Audito ataskaitos „Biržų rajono savivaldybės
2021 metų konsoliduotųjų finansinių
ataskaitų rinkinio, savivaldybės biudžeto
vykdymo ir turto naudojimo vertinimas“
priedas Nr. 4

TEISĖS AKTAI, KURIAIS VADOVAUJANTIS ATLIKTOS AUDITO PROCEDŪROS

Biudžetas, apskaita, darbo užmokestis

1. Lietuvos Respublikos darbo kodeksas, patvirtintas 2016 m. rugsėjo 14 d. įstatymu Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais).
2. Lietuvos Respublikos darbo kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, 2016 m. rugsėjo 14 d. Nr. XII-2603 (su vėlesniais pakeitimais).
3. Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas, 1990 m. liepos 30 d. Nr. I-430 (su vėlesniais pakeitimais).
4. Lietuvos Respublikos 2021 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas, 2020 m. gruodžio 22 d. Nr. XIV-102 9su vėlesniais pakeitimais).
5. Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymas, 2001 m. lapkričio 6 d. Nr. IX-574 (su vėlesniais pakeitimais).
6. Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymas, 2007 m. birželio 6 d. Nr. X-1212 (su vėlesniais pakeitimais).
7. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų darbo apmokėjimo ir komisijų narių atlygio už darbą įstatymas, 2017 m. sausio 17 d. Nr. XIII-198 (su vėlesniais pakeitimais).
8. Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymas, 2000 m. gruodžio 21 d. Nr. IX-110 (su vėlesniais pakeitimais).
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimas Nr. 496 „Dėl Lietuvos Respublikos darbo kodekso įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimas Nr. 543 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimas Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. spalio 14 d. nutarimas Nr. 1114 „Dėl 2021 metais taikomo minimaliojo darbo užmokesčio“.
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. balandžio 12 d. įsakymas Nr. A1-177 „Dėl Valstybės ir savivaldybių įstaigų darbuotojų, išskyrus mokytojus, pareigybių aprašymo metodikos patvirtinimo“.
14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2020 m. gruodžio 16 d. įsakymas Nr. A1-1274 „Dėl metinių vidutinio mėnesio darbo dienų ir vidutinio mėnesio darbo valandų skaičių 2021 metais patvirtinimo“.
15. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. kovo 6 d. įsakymas Nr. 4-171 „Dėl Lietuvos profesijų klasifikatoriaus LPK 2012 patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
16. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2005 m. gegužės 25 d. įsakymas Nr. 1K-170 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).
17. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2011 m. lapkričio 11 d. įsakymas Nr. 1K-361 „Dėl savivaldybės biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinio teikimo finansų ministerijai taisyklių ir ataskaitų formų patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

18. Lietuvos Respublikos finansų ministro 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymas Nr. 1K-417 „Dėl Valdžios sektoriaus subjektų apskaitos duomenų teikimo Finansų ministerijai ir skelbimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Vietinės rinkliavos

19. Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymas, 2000 m. birželio 13 d. Nr. VIII-1725 (su vėlesniais pakeitimais).

20. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymas, 1999 m. birželio 17 d. Nr. VIII-1234 (su vėlesniais pakeitimais).

21. Lietuvos Respublikos reklamos įstatymas, 2000 m. liepos 18 d. Nr. VIII-1871 (su vėlesniais pakeitimais).

22. Lietuvos Respublikos kelių įstatymas, 1995 m. gegužės 11 d. Nr. I-891 (su vėlesniais pakeitimais).

23. Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2013 m. liepos 30 d. įsakymas Nr. 4-670 „Dėl išorinės reklamos įrengimo taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

24. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. D1-848 „Dėl statybos reglamento STR 1.06.01:2016 „Statybos darbai. Statinio statybos priežiūra“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

25. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. D1-713 „Dėl statybos reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Kelių priežiūra ir plėtra

26. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas, 2000 m. spalio 12 d. Nr. VIII-2032 (su vėlesniais pakeitimais).

27. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimas Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

Turto valdymas, naudojimas, disponavimas juo

28. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymas, 2000 m. liepos 18 d. Nr. VIII-1864 (su vėlesniais pakeitimais).

29. Lietuvos Respublikos žemės įstatymas, 1994 m. balandžio 26 d. Nr. I-446 (su vėlesniais pakeitimais).

30. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymas, 1998 m. gegužės 12 d. Nr. VIII-729 (su vėlesniais pakeitimais).

31. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas, 1994 m. liepos 7 d. Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais).

32. Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas, 1995 m. gruodžio 5 d. Nr. I-1113 (su vėlesniais pakeitimais).

33. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymas, 1996 m. rugsėjo 24 d. Nr. I-1539 (su vėlesniais pakeitimais).

34. Lietuvos Respublikos želdynų įstatymas, 2007 m. birželio 28 d. Nr. X-1241 (su vėlesniais pakeitimais).

35. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1995 m. lapkričio 13 d. nutarimas Nr. 1428 „Dėl valstybinės žemės perdavimo neatlygintinai naudotis taisyklių patvirtinimo“.

36. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 3 d. nutarimas Nr. 719 „Dėl inventorizacijos taisyklių patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais, neteko galios 2022-05-01).

Kiti teisės aktai

37. Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymas, 1996 m. rugpjūčio 13 d. Nr. I-1491 (su vėlesniais pakeitimais).

38. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas, 1991 m. birželio 25 d. Nr. I-1489 (su vėlesniais pakeitimais).

39. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. gegužės 5 d. nutarimas Nr. 432 „Dėl viešojo pirkimo-pardavimo sutarčių, sudaromų ilgiau kaip 3 metams, terminų nustatymo kriterijų ir atvejų, kuriais gali būti sudaromos tokios sutartys, aprašo patvirtinimo“ (su vėlesniais pakeitimais).

40. Savivaldybės tarybos sprendimai, Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymai, susiję su audituotomis sritimis.

41. Audituotų įstaigų vidaus dokumentai.